

Upravništvo: Ljubljana, Knafjeva
ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelk: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 3. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Aleksandrova
cesta št. 13. — Telefon št. 2453.
Podružnica Celje: Kocenova ulica
št. 2. — Telefon št. 190.
Računi pri pošt. čk. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842. Praha číslo
78 190. Wien št. 105.241

JUTRO

Naročnina znaša mesečno 25.— Din.
za inozemstvo 40.— Din.
Uredništvo:
Ljubljana: Knafjeva ulica 5. Telefon
št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
Maribor: Aleksandrova cesta 13. Te-
lefon št. 2440 (ponoči 2582).
Celje: Kocenova ul. 8. Telef. št. 190.
Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po
tarifu.

Naloge nove Narodne skupščine

Izgraditev nove demokracije, delo za gospodarsko bla- gostanje, kulturni napredek in družabno harmonijo

Beograd, 13. novembra r. »Vreme« ob-
javlja pod naslovom »Naloge novega parla-
mentarstva« uvodnik, v katerem poudarja
med drugim:

Prva dolžnost novega parlamenta je, da
ne bo nikdar dopustil, da se tudi le za tre-
nutek in pod kakršnimkoli izgovorom po-
vrne v njegove vrste stari škodljivi duh
prejara in nesloge, ki je povzročil državi
in narodu že toliko škodo. Prvi jugoslov-
enski parlament mora iti po novih potih,
ki so odredeni s 6. januarjem in po kate-
rih stopa ves naš narod v želji za uspe-
hom in napredkom. Zasnovan na novih ši-
rokih osnovah v skladu z najvišjimi in-
teresi nacije mora biti novi parlament oro-
žje napredka naroda in države ter mora
tvoriti pričetek nove dobe konstruktivne-
ga dela v življenju našega naroda.

Novi parlament se bo moral popolnoma
posvetiti čujanju in jačenju narodnega in
državnega edinstva ter neumorno pobijati
vsak pojav starih negativnih sil. Kot iz-
raz narodne volje mora biti tudi v bodo-
če vsak čas najzvestejši in najzanesljivej-
ši soodpornik vrhovnega čuvarja narodne-
ga edinstva in državne celine.

Druge dolžnosti novega parlamenta bo
obstajala v tem, da vso svojo pozornost in
svojo glavno skrb posveti rešitvi nalog, ki
jih postavlja sedanja doba vsem narodom,
da bi si ohranili, odnosno pridobili ono me-

Pogajanja za novo ureditev nemških dolgov

Nemčija bo zahtevala sklicanje posvetovalnega odbora po Youngo- vem načrtu — Podaljšanje dosedanjih kreditov Nemčiji

Pariz, 13. novembra. AA. Davi se je
začelo zasedanje francosko-nemškega go-
spodarskega odbora pod predsedstvom ur-
adnega podtajnika za narodno gospodar-
stvo g. Gignoux.

Pariz, 13. nov. AA. Finančna komisija in
komisija za zunanje zadeve sta prejeli Laval-
ov ekspoze o razgovorih ministrskega
predsednika v Berlinu in Washingtonu.
Predsednik Laval je izjavil, da se je v
Washingtonu sporazumel s predsednikom
Hooverom, da se skliče posvetovalni odbor,
kateri bi določil Youngov načrt. Ob koncu
svoje govorice je naglašal, da je v teku
svojih razgovorov vedno pazil na to, da
se ne krši pravice parlamenta.

Berlin, 13. novembra. AA. V poučnih
krogih smatrajo, da je treba glede na pre-
tiran optimizem in francosko-nemških po-
gajanjih poudariti tole:

Čeprav so pogajanja omogočila napredek
in izboljšanje odnosov, obstajajo vendar
dalekosegajoče težave, tako da Nemčija ne bo
mogla uradno predložiti zainteresiranim
vladam zahteve o sklicanju Youngovega
odborna pred sredo prihodnjega tedna.

Domača se, da namerava Nemčija po-
slati vsom prizadetim vladam noto, v kate-
ri bo zahtevala, naj se skliče posvetovalni
odbor, ki ga določajo odredbe Youngove-
ga načrta. Najbrže pa bo Nemčija zahte-
vela, da se skliče na sejo tudi odbor za
proučevanje vprašanja konsolidacije krat-
koročnih kreditov.

Berlin, 13. novembra. AA. V zadnjem
času je Nemčija na diskreten način son-
dirala teren v New Yorku, ali bi bil sprejet
njen morebitni predlog o povrnitvi imo-
biliziranih kreditov v desetih obrokih po

Bavarske oblasti preprečile nov puč

Heimwehra

Dr. Priemer je bil zaradi novih prevratnih načrtov izgnan iz Bavar-
ske ter se namerava zopet nastaniti v Mariboru

Monakovo, 13. novembra, r. Socialistič-
na »Münchener Zeitung« objavlja senzaci-
onalna odkritja o pripravah za nov puč v
Avstriji, ki ga je nameraval izvesti po zad-
njem neuspehu puča pobege vodja šta-
terskega Heimwehra dr. Priemer. Doktor
Priemer se je iz Maribora, kamor se je
zatekel po neuspehu heimwehrovske akci-
je dne 13. septembra, odpotoval v Mona-
kovo. Takrat se je zadrževal, da bo v Mo-
nakovem uredil nekatere svoje zasebne za-
deve. »Münchener Zeitung« pa je v pre-
jšnjem tednu dobila z Dunaja obvestilo,
da pripravlja dr. Priemer nov puč. Du-
najske vesti pa so bile tako fantastične,
da jih list sprva ni smatral za resne in
jih tudi ni objavil. Zdanje dni pa je re-
dakcija omenjenega lista dobivala vedno
nova poročila, ki so dokazovala, da se dr.
Priemer res zopet bavi s prevratnimi na-
čerti. Z grofom Lambergom, ki je sodeloval
v neuspehu puča na Štajerskem, je dr.
Priemer že sestavljal podoben načrt za
nov puč, ki bi se bil moral izvršiti ob pri-
liki večeršnjega narodnega praznika v
Avstriji. Pri tem bi bili sodelovali bavar-
ski Stahlhelmovci ter več oddelkov hitler-

Prihod Grandija v Newyork

Rim, 13. nov. s. Zaradi neugodnega v-
remena bo parnik »Conte Grande« z ita-
lijskim zunanjim ministrom Grandijem
na krovu prišel v Newyork šele popol-
dne. Ob prihodu ga bo pozdravil državni
podtajnik Castle, ki ga bo spremljal v
Washington. Poslaniki v Berlinu, Parizu in
Londonu obveščajo Grandija neprestano o
rezultatih pogajanj glede reparacijskega
vprašanja. Grandi je tudi z ministrskim
predsednikom Mussolinijem v stalni zvezi.

Smrt francoskega književnika
Pariz, 13. novembra. AA. Književnik
Victor Bernard je danes umrl.

Zaključek pariške kolonialne razstave

Pariz, 13. novembra. AA. Maršil Lyautey
je ob zaključitvi kolonialne razstave v Pa-
rizu sprejel zastopnike francoskih in ino-
zemskih listov, ki so izrekli njemu, guver-
nerju Olivieru ter drugim organizatorjem
razstave svoje priznanje in jim čestitali na
uspehu razstave.

Pariz, 13. novembra. AA. Zunanji mi-
nister Portugalske je v spremstvu portugal-
skih in francoskih politikov obiskal koloni-
jalno razstavo. Ogledal si je natančno vse
štiri paviljone Portugalske.

ZUNANJA POLITIKA FRANCIJE

S kongresa najmočnejše francoske stranke — Brez jamstev je raz- orožitev nemogoča — Za lojalno sodelovanje med narodi

Pariz, 11. novembra.

Francoski politični zemljevid kaže vse
polno strank in stranic, ki pa spadajo po
splošnih smernicah v dve veliki skupini, le-
vico in desnico. Zaradi pravca, v katerem
nastopata ti dve skupini v socialni politiki,
jih Francozi nazivajo tudi rdeči in beli blok.
Hrbenice levevice tvorijo radikali, ki so šte-
vilčno tudi najmočnejša francoska stranka.
V sedanjem parlamentu imajo 114 poslan-
cev in so pri zadnjih državnozbornih vo-
litvah zbrali okoli 1.700.000 glasov. V radi-
kalni stranki se zbirajo po največ malome-
ščani ter ljudje z dežele, ki predstavljajo
v francoskem narodnem in gospodarskem
življenju živeli, ki je ohranil stari in čisti
individualizem 19. veka ter jakobinski duh
francoske revolucije. Zato se radikalna
stranka rada hvali, da je ona danes še edi-
ni čuvaj dediščine velike revolucije. Kljub
veliki moči in zaslonbi, ki jo ima v nara-
du, pa ji je pot do oblasti čisto zaprta, ker
jo njena strankarska ideologija ostro loči
od desnice, ki se naslanja v prvi vrsti na
cerkev, kakor tudi od socializma na levi-
ci, ki zavrača individualizem ter vztrajno gla-
suje proti vojnim kreditom.

Razumljivo je zato, da vsa francoska jav-
nost z velikim zanimanjem sledi poteku
vsakotnega kongresa radikalne stranke,
ki se ga ne udeležuje samo parlamentarna
frakcija, temveč tudi vsi uglednejši funkcion-
arji stranke. Letošnji kongres, ki se je vr-
šil ta teden, je vzbudil še večjo pozornost,
ker je bil zadnji pred državnozbornimi vo-
litvami, ki so razpisane za mesec maj pri-
hodnjega leta. Radikali bodo pri teh vo-
litvah igrali vodilno vlogo in njih program
in taktika bosta določili smer vse volilne bo-
re. Pa tudi inozemstvo je prisluhnilo, zla-
sti Nemčija, saj so zadnje obšinske volitve
pokazale odmik francoskih volilnih mas na
levo, po čemer bi bilo soditi, da bo pri ma-
jskih volitvah prišla na oblast zopet levica,
kakor se je to zgodilo leta 1924.

Za predsednika kongresa je bil soglasno
izvoljen Herriot, bivši ministrski predse-
dnik in bivši župan mesta Lyona, mož, ki ne
zavzema vodilnega mesta samo v radikalni
stranki, temveč je tudi v celotni francoski
politiki zelo vplivna osebnost. Ves potek
zborovanja je pokazal izredno samozavest
radikalov in celo desničarsko časopisje, ka-
teremu je radikalna stranka najhujši poli-
tični nasprotnik, je moralo priznati resnost
in izredno disciplino stranke. Vsi govorniki
so poudarjali, da stranka po svoji zgodovini
in svojem položaju nikoli ne more biti samo
privesek v kaki koalicijski vladi, temveč
stopi lahko v vlado samo, ako dobi pri tem
vodstvo v državi. Zato se stranka v bodoče
ne bo naslanjala niti na levo, niti na des-
no, temveč mora postati steber vsega fran-
coskega političnega življenja, na katerega
se morajo oprati ostale stranke. Radikalna
stranka torej živi v zavesti, da jo bo pri
prihodnjih volitvah narodna volja dvignila
na krmilo države.

V notranje - politični, zunanje - politični
in gospodarski debati, se je radikalna stran-
ka pokazala kot nositeljica francoskega pa-
triotizma in demokracije. Herriot in zuna-
nje politični poročevalec Pierre Cot sta na-
stopila proti pretrpanemu nacionalizmu, ki
tira evropske narode v pogubo, nastopila
sta pa tudi proti razorožitvi, ki se ne sme
izvršiti brez jamstev v današnji dobi, polni
sporov in medsebojnega sovraštva. Bolje je,
je rekel Herriot, postaviti okoli Francije
zid iz betona, kakor iz človeških teles.
Vendar pa se je kongres toplo zavzel za
smoteno razorožitveno politiko, češ da je
sicer gospodarski in politični polom Evro-
pe neizogiben.

Na kongresu se je pretresalo tudi zuna-
nje-politično stališče stranke, zlasti z ozi-
rom na odnose do Nemčije. Radikali so
od nekdanj znanj kot poborniki zbližanja
med Francijo in Nemčijo, vendar v okviru
obstojećih mednarodnih pogodb, kajti se-

Obnova monarhije v Mandžuriji

Bivši kitajski cesar prešel k Japoncem — Društvo nara- dov odpošlje v Mandžurijo svoje opazovalce

London, 13. novembra n. »Daily Excel-
sior« poroča iz Pekinga, da so Japonci do-
vršili vse priprave, da se v Mandžuriji
vzpostavijo monarhija z dinastijo Mandžu na
čelu. Člani rodbine Mandžu so bivali v zad-
njem času v Tientsinu. Japonci so baje sa-
mi organizirali demonstracije in nemire v
Tientsinu, da bi na ta način mogli prikriti
preselitev novega kitajskega pretendent-
a za mandžurski prestol iz kitajskega dela
mesta v japonsko koncesijo. Bivši cesar se
je preselil k Japoncem že pred nemiri.
Mladi pretendent pa je dolgo časa okleval.
Šele njegovemu pobočniku, ki je v ostalem
japonski major, se je po dolgem pregovar-
janju posrečilo, da ga je spravil na japons-
sko stran.

Sanghaj, 13. novembra n. Pretendent za
mandžurski prestol je prišel v Dairen, od-
koder namerava nadaljevati svoje potova-
nje do Mukdena. Japonci so že vse pripra-
vili, da se Mandžurija osamosvoji in stoji
pod oblast dinastije Mandžu, ki bi uživala
japonski protektorat.

Tientsin, 13. novembra n. O potovanju
mandžurskega cesarskega pretendenta ni
nikake uradne vesti. Merodajni krogi zatr-
jujejo z vso resnostjo, da je zares odpoto-
val, ne vedo pa kam.

Tokio, 13. novembra n. Kakor poroča list
»Nihon«, so Kitajci obkolili japonski konzul-
at v Cickarju. Konzul in njegovi uradniki
so bili aretirani. Kitajska vojska je napadla
tudi japonske postojanke v Čingju.

Washington, 13. novembra AA. G. Castie
je napovedal kompromisni predlog za ure-
ditve kitajsko-japonskega spora, ki bo pred-
ložnem svetu DN v Parizu. Predlagatelj
upa, da bosta zainteresirani vladi predlog
sprejeli.

Pariz, 13. novembra. n. Kitajska vlada je
na Briandovo brzojavko odgovorila, da spre-
jema v celoti predlog francoskega zunanje-
ga ministra in da je pripravljena sprejeti
neutrálne opazovalce, ki bi se na mestu po-
učili o položaju in njegovih vzrokih. Japona-
ska vlada pa vztraja, da bo zares storila
vse, da se ne bi spor še bolj poostiril, če
Kitajci ne bodo tega njenega dobrega name-
na preprečili z novimi napadi. Tudi ona se
strinja s tem, da pridejo na pozorišče spora
mednarodni opazovalci, katere naj delegira
Društvo narodov, ki pa naj rezultate svoje-
ga dela ne sporoče Društvu narodov, mar-
več svojim vladam.

Zeneva, 13. novembra. A. Briand je po-
slal kitajski in japonski vladi zvalo, v ka-
teri naglašava velik pomen dejstva, da sta vladi
dovolili dostop opazovalcev sveta. Dru-
štva narodov v Mandžurijo, da tako lahko
na licu mesta prouče položaj, kakor to do-
loča resolucija z dne 30. septembra.

Fašistično gospodarstvo na razpotju

Nasprotstva na zasedanju korporacijskega sveta — Kmetijci za pro- tekcijonizem, industriji za svobodno trgovino

Rim, 13. novembra. d. Svoji je imel fašis-
tični korporacijski svet svojo četrto sejo.
Zastopniki posameznih sindikalnih korporaci-
je se še vedno niso mogli sporazumeti,
kakšne naj bodo osnove bodočih fašističnih
gospodarske politike. Zastopniki štirih kor-
poracij so se zavzemali za dosedanj carin-
ski sistem in za afirmacijo ugodnostnih
klavzul v trgovinskih pogodbah, delegati
poljedelske korporacije pa so vztrajali pri
svoji zahtevi, da Italija uvede strog protek-
cionizem.

Poslanec Marcanich je stavil predlog: 1.
Italija naj za svoje gospodarski odnose z
inozemstvom uvede svobodno trgovino, ker
mase italijanskih konzumentov ne prenese-
jo več nobenih novih carinskih obremenite-
v; 2. da se v splošnem ohrani sistem
ugodnostnih klavzul; 3. da se ustanovi po-
sebna stalna komisija za italijanske trgo-
vske pogodbe, ki naj od primera do primera
čuva interese italijanskih poljedelcev.

Poslanec Razza je zahteval vsaj delno
protekcijo poljedelskega gospodarstva in
uvvedbo konvencionalnih carinskih tarif, ki
naj bi poleg klavzule o največjih ugodno-
stih odsele tvorile temelje nove fašistične
trgovinske politike. Delegat Lanzillo se je
zavzel za program popolnoma svobodne tr-
govine. Industrijec Pirelli je govoril o sploš-
nem ustroju modernih držav, ki podpirajo

industrijo, češ da je industrializacija naj-
boljše sredstvo za kulturni in politični na-
predek ter ureditev mednarodnega presti-
ža. Istočasno z industrializacijo države pa
je potrebno sodelovanje s poljedelstvom, da
se vsi interesi nacije podredijo avtoritativ-
nim principom fašistične države.

Nasprotja med posameznimi delegati se
snoči še niso niti najmanj izravnavala, čeprav
se je seje udeležil tudi Mussolini. Zaseda-
nje se danes nadaljuje.

Moratorij za bolgarske reparacije

Atene, 13. nov. AA. Atenska agencija
poroča: Med grško in bolgarsko vlado je
bil dosežen sporazum o izvajanju Hoover-
vega načrta, o bolgarskih reparacijah in
v izvajanju Molov-Kafandarisev konven-
cije.

S tem sporazumom je grška vlada spre-
jela Hooverov moratorij, v kolikor se na-
naša na reparacije, ki jih mora Bolgarska
plačevati Grčiji. Bolgarska bo ustavila
svoja reparacijska plačila Grčiji od 1. ju-
lija 1931 do 30. junija 1932. Odlog velja
samo za eno leto in le za presežke bol-
garskega dolga Grčiji v smislu Molov-
Kafandarisev konvencije. Dolg bo Bol-
garska odplačala v desetih enakih letnih
obrokih pod pogoji, ki jih bo določila kon-
ferenca strokovnjakov v Londonu.

Pred uvedbo angleških zaščitnih carin

London, 13. nov. AA. Predsednik vlade
Macdonald je v debati o prestolnem govo-
ru izjavil, da bo prečital izjavo glave
dumpinga še pred zaključitvijo debate.
Njegova izjava je predmet živahnih raz-
govorov in komentarjev v političnih kro-
gih. V desničarskih krogih odločno zahte-
vajo, naj vlada že v ponedeljek prečita
svoje stališče o tarifnem vprašanju. V
zumerjeh konzervativnih krogih skušajo
duhovne pomiriti in naglašajo, da odreka-
jo liberalni vladi pravico do uvedbe carin na
podlagi zakonskih dekretov. Liberalni kro-
gi so mnenja, da bi tak postopek slonel
kvečjemu na zakonu o nacionalnem go-
spodarstvu, ki pa velja samo za en mesec
in ga sme vlada izvajati samo v primerih,
navedenih v tem zakonu. Uvedba carin z
zakonskimi dekreti po njihovem mnenju
ni na mestu niti v primeru dumpinga. Po-
dobno pooblastilo je bilo dano vladi že
l. 1918., zanimivo pa je, da kasnejše vla-
de niso mogle dognati niti enega primera
dumpinga, ki bi bil spadal pod to poob-
lastilo.

Moderna avtomobilska cesta od Londona do Kalkute

London, 13. nov. p. »Express« poroča,
da se bo v kratkem pričelo z gradnjo ve-
like mednarodne avtomobilске ceste, ki bo
vezala London s Carigradom. Promet se
bo vršil na tej cesti mnogo hitreje, kakor
sedaj, ker bodo odstranjene vse

Avstrijsko kolebanje

Za trinaestletno obstoj avstrijske republike so prišli v svet glasovi o novem poizkusu državnem prevratu, ki so ga zopet pripravljali hajmverovci, a je bila akcija onemogočena, se preden je prišlo do kakršnihkoli prevratnih dogodkov. Podrobnosti niso znane in jih bo tudi težko dognati, ker gotovo niti v Avstriji, niti na Bavarskem oblastva ne bodo objavila, kaj vse je preiskava razkrila. Vsekakor pa kaže ta novi poizkus, naj se je odigral v tej ali oni obliki, da so razmere v Avstriji še vedno docela neustojne. Človek se ne more otrestiti dojma, da je avstrijska republika nekaka začasna tvorba, ne toliko po kakšni prirodni nujnosti, kolikor po tem, da se Avstriji ne morejo živjeti v nove razmere, da jim je nova državna samostojnost premajhna in preneznatna. Tako mišljenje je precej razumljivo, saj vemo, da so narodom bivše podunavske monarhije vladali ravno iz tega ozemlja, ki danes niti sebe ne zna in ne more vladati. Nekdanji cesarski Dunaj, kamor se je stekalo vse bogastvo iz bivših avstrijskih kronovin, je postal breme državi, ki ne potrebuje tako velike prestolnice, osebno, ker niti nemške alpske dežele niti Dunaj ne morejo pozabiti svoje minule veljave in važnosti.

Tako Avstriji prav za prav še danes ne vedo, kaj naj bodo. Ne cenijo svoje državne samostojnosti, ker je ta le medla senca nekdanjega veličja, na drugi strani pa se zopet ne morejo ogreti za pripojitev k Nemčiji, dasi se od časa do časa zdi, da je ta misel nekakšno vodilno načelo vse avstrijske politike. Privrženci in nasprotniki »Anschlusa« se dobijo v vseh strankah, vseh družabnih slojih in v vseh mogočih gospodarskih krogih, toda v Avstriji se še ni razvila popolna enotnost ljudskega mišljenja v tem pogledu.

Enako nestalna je tudi avstrijska politika in njene smernice drže danes k Anschlusu, jutri ima veliko privlačnost tesnejši spoj z Madžarsko, nato zopet zavzveni nekaj tonov simpatije za Češkoslovaško, vmes plane misel o podunavski federaciji, o zblizanju z državami Male antante, o francoski, italijanski ali angleški orientaciji. Vsi ti politični pravci so se že vrstili, le tega ni bilo videti, da bi v Avstriji začeli graditi svojo politiko na edino možni osnovi, na svoji lastni državni samostojnosti.

Ta poteza v avstrijski politiki je vko-

renjena v preteklih časih in dokler ne prešine vseh Avstrijcev zavest, da so

za vselej minili časi, ko je igral Dunaj in z njim avstrijski Nemci eno izmed glavnih vlog v Srednji Evropi, toliko časa bo njihova politika pač tavalna od enega zunanjepolitičnega načela k drugemu. Kljub bežnim pojavom poizkušene približevanja nasledstvenim državam gledajo Avstrijci še vedno z neprikrto nejevoljo na svoje sode, dolže jih, da so samo nasledstvene države krive njihovega težavnega stanja. Osebito Češkoslovaška jim ni po sreči, kajti izmed vseh nasledstvenih držav je ravno severni avstrijski sosed ob odcepitvi najbogatejših in industrijsko najbolj razvitih pokrajin prizadel Dunaju in Avstriji najhujši gospodarski udarec. Značilno je v tej zvezi, kar je te dni napisala »Reichspost«, glavno glasilo vladajoče stranke in njenega faktičnega šefa, bivšega zveznega kancelarja dr. Seipla. Izrečno je naglasila: »Čas dela za one, ki že leta in leta zahtevajo sodelovanje z nasledstvenimi državami.« Morda je ta izraz težnje po tesnejših stikih s sosedji sedaj tudi nazor prelata Seipla, o katerem je znano, da ni bil nikoli pristajač združitve z Nemčijo. Vendar pa ne smemo pozabiti, da je isti dr. Seipel še nedavno razpravljal s knezom Starheimom o možnosti sporazuma z legiti-

misti, kar ima zopet za ozadje restavracijo Habsburžanov in tesnejše stike samo z Madžarsko.

Kakor rdeča nit se vleče to kolebanje skozi vso avstrijsko politiko. Ni pa dvoma, da je v tem tudi precej hotene tendence. Dvom v možnost lastnega življenja razvnejo Avstrijci sami z vidno vneto v upanju, da bodo s tem vplivali na državo, ki so zainteresirane na tem, da ne pride do Anschlusa. Zato se tako često sliši tudi alternativa: dovolite nam Anschluss ali pa nam dajte denar, da lahko živimo. To stališče je pač komedono in se je za Avstrijo že parkrat dobro obneslo. Zdravo in koristno pa ni ne za Evropo in niti ne za Avstrijo samo, ker trajno ne bo mogoče z njim operirati. Prej ali slej se bodo morali tudi v Avstriji postaviti na lastne noge in bodo morali graditi svoj dom na temelju lastne državne samostojnosti, samostojnosti ne samo v pravicah, temveč tudi v dolžnostih. Gotovo je, da je Avstrija zmogla lastnega življenja, mnogo bolj od marsikake druge države, ki ima slabše pogoje, a se vendar smoteno razvija in utrjuje. Treba je samo, da se že enkrat iskreno sprijazni z novimi razmerami in se jim prilagodi. Čim prej se bo to zgodilo, tem bolje bo za Avstrijo in tem lažja in hitrejša bo konsolidacija Evrope.

namreč niso izrazito onerodne postavke ter se dajo prav lahko urediti s konsolidacijo in podaljšanjem, ko bo napočil februarja prihodnjega leta rok zapadlosti. Nemški odpor se na takih argumentih tudi ni dal vzdržati in državni kancelar je že objavil, da je bila združitve in enako obravnavanje obeh vrst dolga le nemška želja, ne pa temelj za pogajanja. Francozi tudi ugotavljajo, da je stvar upnika, določiti temelj in način za pogajanja, dolžnik pa da ima pri tem samo braniti svoj interes, kakor ve in zna.

Vsa taka razglabljanja so samo teoreti-

čne pomena. Praktični del njih je le ta, da se bodo pogajanja vršila. Sporazum, ki se naj doseže na njih, pa je prej ko slej eden najvažnejših problemov ne samo v Evropi, ampak na vsem svetu.

Dijaški izgrezi na dunajski univerzi

Dunaj, 13. nov. n. Na tukajšnji univerzi je prišlo do opetovanih spopadov med nacionalisti, komunisti in socialisti. Nacionalisti so v vseučiliških prostorih napadli svoje nasprotnike in jih pretepali. Policija ni posredovala, ker so se incidenti zgodili pri zaprtih vseučiliških vratih.

Rumunski kralj resno obolel

Bukarešta, 13. nov. M. Zdravstveno stanje rumunskega kralja Karola se je v teku današnjega dne poslabšalo. Po nasvetu zdravnikov kralj Karol ne bo osebno otvoril jesenskega zasedanja parlamenta, kakor je bilo prvotno namenjeno, marveč bo njegovo prestolno besedo prečital v zbornici predsednik vlade.

Tudi Brüning poseti Ameriko

Washington, 13. nov. s. V tukajšnjih vladnih krogih splošno računajo, da bo dr. Brüning v kratkem posetil Washington. Sicer ne bo dobil povabila, vendar pa se me ni tuji bavit v vprašanju višine nemških dolgov in je napravil pregled vseh denarnih obveznosti. Po ugotovitvi odbora znašajo nemški kratkoročni dolgovi okrog 11. dolgoročni pa kakih 13 milijard. K temu pridejo še inozemske naložbe v Nemčiji, ki znašajo višino do 5 milijard. Vsi trgovski dolgovi Nemčije znašajo okoli 30 milijard, tedaj približno toliko, kolikor reparacijski dolgovi, kapitalizirani na temelju anuitet.

Državna vlada stoji na stališču, da je obrestovanje zasebnih dolgov za inozemstvo ravno tako važno, kakor izplačevanje reparacij. Pri tem pa je mnenja, da v današnjem položaju Nemčiji ne bo mogoče poplačati trgovskih dolgov, oziroma njih obresti in amortizacije, obenem pa še poravnati reparacijske dolgove. Pri pogajanjih bo Nemčija vedno uveljavljala ta argument, dasi gotovo ni pravičen niti za trgovske dolgove, kaj šele za investicijske v Nemčiji. Novooznovani gospodarski odbor seveda pretrava v svojem poročilu, ker je v nemškem interesu, da se naslika gospodarsko stanje Nemčije v čim neugodnejši luči in s tem vpliva na pogajanja. Institut za proučevanje konjunktura, ki posluje v Nemčiji, je za štiri leta 1924—28 dognal prirastek v nemškem gospodarstvu za 39 milijard. Istočasno so se pomnožili dolgovi inozemstvu za 14 milijard, obenem pa se je stanje zlata in deviz v nemških emisijskih bankah povišalo za dobri dve milijardi, tako da znaša čisti prirastek na stvarnem bogastvu še vedno 28 milijard. Tak je bil položaj v letih, ko v Nemčiji še ni bilo moratorija za reparacijske davjate!

Francija se samo ob sebi umevno upira Nemcem, ki dajejo investicijskim in drugim poslovnim posojilom isti značaj. Nemško pojmovanje je v tem pogledu nevzdržno; investicije in kratkoročna posojila

Naš zastopnik na zasedanju sveta Društva narodov

Beograd, 13. novembra p. Na prihodnjem zasedanju sveta Društva narodov, ki se sestane 16. t. m. v Parizu, bo zastopal našo državo dr. Konstantin Fotić, pomočnik zunanjega ministra.

Zahvale volilcem V gornjegrajskem srezu

Rodni moj gornjegrajski okraj je v nedeljo 8. t. m. tako sijajno manifestiral svojo vdanost in zvestobo naši državi, da sem v resnici ponosen nanj. Saj je oddal za državno listo g. ministrskega predsednika P. Zivkovića za nad 400 glasov več kakor l. 1927. za vse strankarske liste skupaj!

Za to iskreno, ljubezen do države in njenega vzvišenega vladarja izpričujejo manifestacijo narodne slege in državne misli: se vsem volilcem, naj so oddali svoj glas meni ali mojemu sokandidatu g. Matiji Goričarju, iz vse duše prisrčno zahvaljujem.

Posebna zahvala pa velja še vsem onim dragim prijateljem širom gornjegrajskega okraja, ki so mi oddali svoj glas in mi s tem dali svoje zaupanje.

Vsi volilci brez razlike naj bodo prepričani, da bom kot poslanec vse svoje moči posvetil izključno delu za blagor, procvit in napredek našega ljubelega gornjegrajskega okraja in pa blaginjo njegovega vrliga prebivalstva.

Zivel!

RASTO PUSTOSLEMSER
narodni poslanec.

V celjskem srezu

8. novembra 1931 je za vse Jugoslovence velik zgodovinski dan, na katerega smo lahko ponosni tudi mi Slovenci iz drav-

ke banovine. Pri teh volitvah ni zmagała nobena stranka, vsi smo služili naši skupni domovini, zato ni danes ne premaganih, ne zmagovalcev — poraženi so le oni, ki so v slepi strasti padli tako nizko, da so v zgodovinsko odločilnem trenutku preslišali klic domovine ter sramotno zbežali ali celo iz varnih zavetišč streljali nam in državi v hrbet.

V svojem in v imenu svojega namestnika g. Franca Goričana izrekam javno zahvalo za dobro delo in zaupanje vsem, ki so glasovali za naju. Ne vem, ali sem dolžan več hvala in priznanja zvestobi kmečkih ali delavskih volilcev, ali nameščenec ali nashi trgovini, obrti in industriji. Prav pri vseh sem našel toliko razumevanja, odkritosrčne opore in zaupanja po vsem srezu, da je moj dolg prevelik, da bi se mogel zadostno in dostojno zahvaliti prav vsem! Tajinsvena moti jugoslovenske države misli nas je vse objela in združila ter premostila za vekomaj brezdnata starih sovraštvev in osebnih predsodkov. Zavest in misel državne skupnosti, ki mora biti vsakemu državljanu prva in najvišja dolžnost, mi je tudi iz vrst odkritih nacionalnih nasprotnikov naklonila toliko zaupanja zrelih in razsodnih mož, da bi bil krivičen in nedosleden, ako bi se tega dejstva na tem mestu danes ne zavedal in ga ne bil javno z dolžno hvaležnostjo podčrtal.

Našli smo se v odkriti borbi za afirmacijo države, in danes lahko mirno in s ponosom rečemo mi vsi, ki nas je 8. novembra združil, da naša država od rojstva ni bila nikdar tako močna doma in pred svetom, kakor je danes. Rečemo pa tudi lahko, da je ni sile, ki bi nas v temeljnih vprašanjih oboje in dela za napredek države in naše ožje domovine mogla še kdaj razdružiti. V tej, za državo častno dobojevanji borbi so stali ob strani le oni, ki še nikdar v globini svoje duše niso občutili, kaj je domovina. V hrbet pa so nam streljali ljudje, pri katerih je, ako jim tako kaže, napredaj tudi vse, kar je nam najsvetejše: vera, narod in država. V večni borbi za dobro, za resnico, pravico in poštenje bo prišel tudi za take ljudi dan velikega obračuna in zasluženega plačila. Ki sta ga dolžna dati narod in država vsakomur, ki se še ne zaveda, da gre po božjih zakonih in po zakonih človeške družbe častno ime državljana samo tistemu, ki se poleg državljskih pravic zavezuje tudi državljskim dolžnostim.

Vsem volilcem celjskega sreza, ki so storili svojo državljsko dolžnost, ne glede na to, ali so dali glasove meni ali mojemu g. sokandidatu, se kot izvoljeni poslanec tega sreza ponovno zahvaljujem in jih prosim v vseh vprašanjih zaupanja in podpore; pri tem imam v mislih tudi one, ki so bili z lažjo ali grožnjami zapeljani na stranpoti. Ne zapirajmo jim vrat v naš skupni dom in ne zagradimo jim ceste k solcu in resnici, ko se bodo poučeni vračali!

Vsi, ki ste dobre volje in kljub trpljenju in krivicam, ki nam jih prinaša življenje in borba za vsakdanji kruh, niste izgubili zaupanja in vere v lepše dni — vsi z menoj na krepko delo, da izgradimo na zdravih temeljih resnice, pravice in ljubezni socialno pravičen družabni red in zdravo skupnost v državi, da bo skrbna in dobra mati nam in našim potomcem.

V Celju, dne 10. novembra 1931.

Ivan Prekoršek,

narodni poslanec za celjski srez.

Iz ljutomerskega sreza

Povodom izvolitve narodnim poslancom sem dobil od številnih prijateljev in znancev širom naše domovine toliko brzojavnih in pismenih čestitk, da se mi ni moglo vsem in vsakemu posebej zahvaliti. Sprejmem torej tem potom mojo najiskrenejšo zahvalo.

Moja zahvala pa velja tudi tisočim mojih zvestih volilcev iz celega ljutomerskega-radgonskega sreza, ki so v tako častnem številu izvršili svojo državljsko pravico in dolžnost, zakar se jim hočem z neumolnim delom zanje izkazati hvaležnega. Posebna zahvala pa mojim poštovanim agitatorjem, predvsem cenjenemu učitelstvu, ki je tako nesebično vršilo delo za veliko državno stvar.

Zivola krepka in močna Jugoslavija!

Jakob Zemljčik, narodni poslanec.

Duhovniške fašistične šarže

Rim, 13. novembra d. Mussolini je odredil, da se italijanskim duhovnikom, ki bodo dodeljeni legijam ONB (Opera Nazionale Balilla), priznajo fašistični častni čin. Najnižja šarža za fašistične duhovnike bo desetništvo.

Podetižev Noblove nagrade za kemijo

Stockholm, 13. novembra AA. Noblova nagrada za kemijo za leto 1931. je podeljena nemškima profesorjema Karlu Boschu in Friedrichu Bergijemu, odličnima nemškima znanstvenikoma.

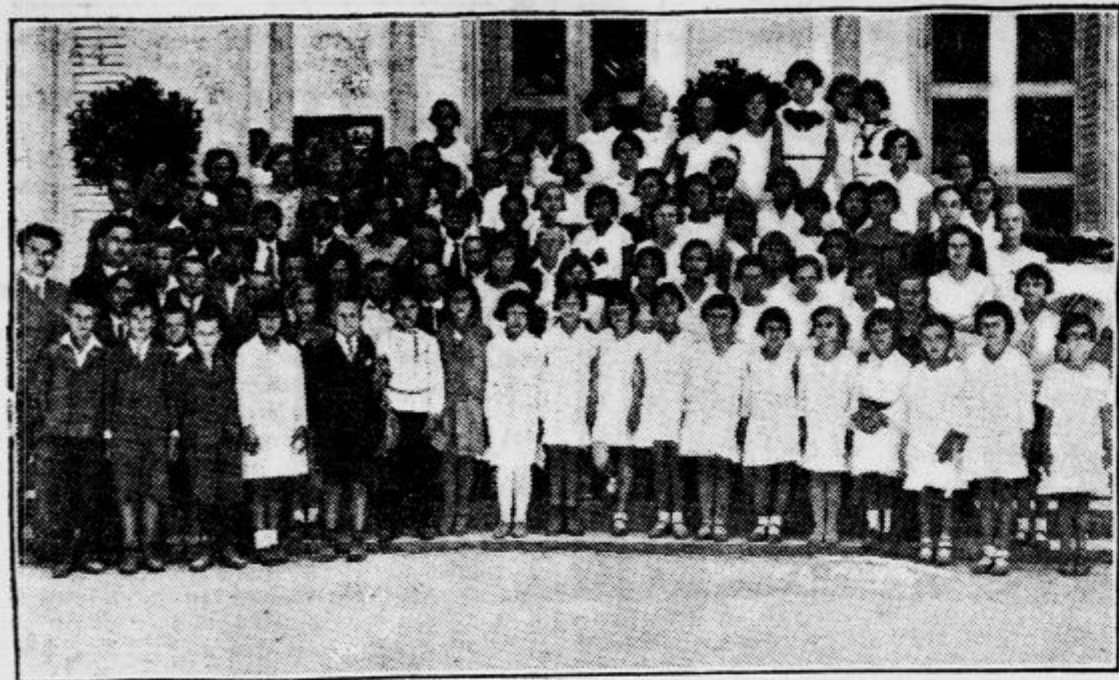
Zmaga državne ideje

Zavedni dolenski volilci

Tudi po dolenskih krajih so bile volitve živahne, protigatija skrajno potuhnjena in skrita, pozneje pa ponekod tudi javna in nasilna. Volilci pa so razumeli pomen volitev in se niso dali preslepiti in ustrašiti. V Radečah so v nedeljo zjutraj vzhvale državne zastave, domača godba »Savski val« pa je pred cerkvijo pričakovala volilce ter jih spremljala na volišče. Vrlji Sokoli in gasilci so odzdravili na volišče v strnjenih vrstah. Kljub slabemu vremenu je bil na volišče tako velik naval, da je volilni odbor komaj zmagal svoje delo. Gasilci in trgovci g. Černe so s svojimi avtomobili tudi prevzeli oddaljene in boleline volilce. V mestu samem znaša volilna udeležba 80 odst., častna pa je bila tudi udeležba iz vasi Vrhnovo, Prapretno, Log, Podkraj in Svibno. Ča vpoštevanje bolnike, odsotne in železnice, ki so volili v Zidanem mostu, je bila v občini volilna udeležba nad 60 odstotkov. Na volišče so prišli tudi taki, ki jih nismo pričakovali. To nas je razveselilo, ker so dokazali razumevanje za novo življenje v slogi in ljubezni in za srečno bodočnost domovine.

Naši kraji in ljudje

Mladinski pevski zbor iz Trbovelj

bo nastopil v Ljubljani jutrišnji nedeljo ob pol 11. uri v dvorani hotela Union. Zbor vodi g. učitelj Suligaj Avgust, pri klavirju ga spremlja pa g. učitelj Perot Milan. Zbor šteje 110 deklic in dečkov, ki izvajajo program sodobnih umetnih in narodnih pesmi a capella in s klavirjem. Ta mladinski zbor, ki je v Sloveniji najštevilnejši in po dosedanjih nastopih v Trbovljah, Hrastniku, Litiji, Rogaski Slatini in Celju najboljši, ima veliko oporo v svojem voditelju in v veliki muzikalni nadarjenosti rudarskih otrok. — Kratka karakteristika zbora je: precej številna mlada pevška družina, izredno disciplinirana, njen glasovni material je zelo lep, svez in prožen, tako, da obvlada tudi zmore, ki so v tehničnem pogledu precej težki. Izgovorjava je pravilna, intonacija pa popolnoma čista. Vsako pesmico svojega bogatega sporeda izvaža zelo učinkovito in navdušeno. Vse to so dokazali dosedanje nastopi. Zato vabimo predvsem starše in mladino naših sred-

njih in osnovnih šol, da jutri dopoldne v velikem številu posejeto koncert mladih Trboveljčanov. Vohče upravičeno pričakujemo, da se bo vsako udeležilo ugodne prilike in posetil to prireditve, ki zasluži zaradi umetniške in socialne strani vso pozornost. Naj uvidijo trboveljski otroci, da jih bo Ljubljana vedno podpirala v njihovem kulturnem stremjenju. To tembolj, ker je čisti dobiček namenjen za poštinski kolonij rudarskih otrok. — Predprodaia je v Matični knjigarni, kjer se dobi tudi natančno besedilo vseh 16 zborov, ki so na sporedu.

Mladinski zbor je dosegel zaslužno odlikovanje. Upraviteljski obeh osnovnih šol sta bili pravkar obveščeni, da je Nj. Vel. kralj blagovolil odobriti, da prevzame Nj. Visočinstvo prestolonaslednik Peter pokroviteljstvo za koncerte, ki jih namerava prirediti v šolskem letu 1931-32 trboveljski mladinski pevski zbor.

Klic Rdečega križa: Na pomoč!

Do božiča naj se v naših krajih izvede akcija za gladujoče

Ljubljana, 13. novembra. Ljubljanski oblastni odbor Rdečega križa se zopet obrača do vseh naših rojakov in rojakin blagega srca in radodarnih rok za nujno prošnjo, da naj prispejajo na pomoč

našim bednim ljudem, ki jim preti tem hušje pomanjkanje vsega, kar potrebuje človek za svoj breni obstanek, čim bolj se bližata mraz in zima.

Prvemu oklicu se je dozvalo lepo številno dobrotnikov, ki so s svojimi prispevki pripomogli, da se je gladujočim rojakom v pasivnih pokrajinah nudila vsaj prva pomoč v hudi stiski. Krajevni odbori v naših banovini so vzajemno s pomožnimi narodnimi odbori Rdečega križa započeli živo akcijo

za nabiranje daril v gotovini in živilih. Toda enkratna podpora daleko ne zadostuje, da bi naše bedne rojake obvarovala lakota in pogina. Zato ponovno kličemo:

Na pomoč!

Nadaljuje naj se plemenita tekma in hu-

manitarnem delu! Imovitejši rojaki, ki morejo brez težave utrpeti nekaj svojega imetka, naj naklonijo primeren prispevek svojim siromašnim bratom,

ki jim je letošnja suša uničila vso setev in vse poljske sadeže ter zatrla celo pašnike in travnike, tako da bedni ne morejo hraniti ne sebe ne svoje družine, a tudi ne morejo nuditi krme svoji živini

Človek in žival —

vse strada!

Najhuje so prizadeti kraji v vardarski, moravski, zetski in primorski banovini, a tudi v naši banovini, zlasti v Beli Krajini, trpi narod pomanjkanje. Zato našo javnost iskreno prosimo:

Pomaga!te!

Darila v gotovini in živilih izročajte krajevnim odborom Rdečega križa svojega okoliša, odnosno narodnim pomožnim odborom, ki so se v ta namen ustanovili malone že v vsaki občini.

doseči svoj vrhunec!

Do Božiča mora naša podporni akcija doseči svoj vrhunec!

Ljubljanska občinska dela in načrti

Kopališče ob Ljubljani oddano v najem — Gasilci dobe novo moderno lestev — Iz palače Delavske zbornice — Ureditve vojaških grobov

Ljubljana, 13. novembra.

Ze deset let obstoja vprašanje ureditve zapuščenih vojaških grobov pri Sv. Križu in mohamedanskih za evangelijskim pokopališčem. Po sanžermenski pogodbi je naša država obvezana, da uredi vojaške grobove in jih oskrbuje, v tem pogledu je izšel pred leti tudi zakon, po katerem nosi stroške za grobove država, a občine jih morajo urediti in oskrbovati. Kanonik Sušnik in mag. nadsvetnik Jančič sta že pred leti pokrenila zadevno akcijo, ki pa je dospela na mirno točko. Skrajni čas je torej, da se enkrat vojaški grobovi, kjer počiva na stotine vojakov vseh narodnosti, primerno uredi. Mojeer prof. Plečnik si je ogledal vse grobove ter se izjavil, da je pripravljen brezplačno napraviti primerne načrte. Za prva dela je že na razpolago okoli 120.000 Din. Banska uprava bo pa dala 50.000 Din. Po zamisli mojstra Plečnika celotni stroški sploh ne bodo preveliki.

Ker se v Ljubljani gradi vedno več velikih palač, se mora tudi gasilstvo opremiti

z najmodernejšim gasilskim orodjem. Nabava velike lestve je bila skrajno potrebna, kajti stara ni več porabljiva in sploh ne more vzdržati na višini gasilca z ustnikom motorne brizgalne. Pogajanja s podjetjem Magrus so uspela in je bila zaključena nabava pogodba za veliko lestev, ki bo stala 526 tisoč Din, kar se bo krilo iz tekočih dohodkov občine. Lestev je določena za poklicne gasilce in bo prispela v kratkem. Prostovoljno gasilstvo se v Ljubljani dobro razvija. V kratkem se bo ustanovilo društvo za južni del mesta.

Ljubljanska občina je Delavski zbornici prodala palačo ob Miklošičevi cesti za 7 milijonov 226.000 Din. DZ je palačo s 1. novembrom prevzela v upravo in last. Med občno, Delavsko zbornico in Borzo dela se je dosegel sporazum glede uprave delavske kuhinje, ki jo bo nadzoroval poseben odbor zastopnikov omenjenih korporacij. Borza dela je dala kuhinji enkratno podporo v znesku 170.000 Din. Kuhinja se je znatno razširila in preuredila. Cene za kosilo in ve-

čerjo so se nekoliko znižale. Poset je izredan.

Socijalnopolitični urad magistrata posreduje brezposelnim delo. Uvedel je ta način pobiranja brezposelnosti namesto dajanja denarnih podpor. Mnogo brezposelnih dobiva tako dnevno zaposlitev. Včeraj je n. pr. samo mestna vrtnarija prevzela 10 brezposelnih proti meži 350 Din na uro.

Letošnja kopalna sezona je bila tudi za mestno kopališče ob Ljubljani kljub veliki konkurenci prav povoljna. Kopališče je v sezoni posetilo 9907 oseb, za 4963 več kakor prejšnje leto. Uprava kopališča je inkasirala 23.382 Din. Povprečni dnevni obisk je bil 109 kopalcev. Kopališče so zlasti po sečali prebivalci dolenske strani, osobito oni ob Lžanski cesti, iz Galjevice in Prul. Mestna občina je sedaj sklenila, da odda za prihodnje leto kopališče privatniku v najem. Pogodba je že sklenjena. Najemnik je kupil zraven zemljiško parcelo, kjer bo zgradil moderen gostilniški lokal, v katerem bodo za kopalce tudi koncerti

Sedemdesetletnica zavednega Krčana

Danes praznuje svojo 70-letnico še vedno duševno in telesno čisti krški mešanec g. Ivan Jerman, posestnik in gostilničar. Kot sin ugodne rodbine je preživel vse svoje življenje izjemno dobo, ko se je učil svoje obrti, v Krškem, kjer se od mladosti udeležuje v javnem življenju. Bil je dolga leta župan, pa tudi kot svetovalec je deloval vedno v prosep rodnega mesta. Svoje sile je zlasti posvetil razvoju gostinstva. Nj. Vel. kralj ga je odlikoval z redom Jugoslovske krone. Sam vedno naprednega mišljenja, je jubilar v tem duhu vzgojil tudi svoje otroke.

Skromen, a do sedaj preudaren je vedno bil v prvi vrsti, kjer je bilo treba lajšati

Ko pride zima v kočevske kraje

Redna nedeljska predavanja — Iz lovskih krogov

Kočevje, v novembru.

Kočevci smo na glaslo kot precej mrtvi ljudje. Državni uradnik, ki upa kjedod v Sloveniji na premostitev, se boji samo Kočevja. Kaj hočemo? Oddaljeni smo od glavne žile vsesplošnega prometa, daleč proč od glavnih središč našega kulturnega življenja, in zlasti pozimi docela odrezani od sveta. Zimo bi potemtakem lahko prespali. Vendar imamo, hvala bogu, v mestu samem precej družtev, ki si prizadevajo, da malo poživijo monotono življenje. Dilettantske predstave, ki jih gledamo po enkrat na dva meseca, prireditve gimnazijcev ob narodnih in državnih praznikih so naša dušna paša. Kino (seveda še nima) je za nas zabava, ki si je pa vsak ne privoščil.

Letošnja zimska sezona, ki se pri nas začeta že skoraj s prvo jesenjo, nam bo vseeno prinesla nekaj novega. Ne sicer običajnih plesnih venčkov, ki so v veselje nadebudni mladini, marveč redna nedeljska znanstveno poučna predavanja. Ta predavanja se bodo vršila v okviru akademskega društva v Kočevju. Po našem mnenju bi bil ta korak naših mladih akademikov že preje na mestu, vendar boljše enkrat kakor nobenkrat. Prvo predavanje se bo vršilo to nedeljo. Predaval bo šef Higijenskega zavoda v Ljubljani g. dr. Ivo Pirc o jetiki in to dopoldne ob pol 11. v dvorani hotela »Trete«. Njegova izvajanja so namenjena zlasti delavskim slojem, ki so ravno v Kočevju najbolj izpostavljeni

ZOBNA PASTA

Fin prah, kot najfinejša moka se predelava.

v ODOLO-zobno pasto. ODOLO-zobna pasta čisti dobro in varuje Vaše zobe.

gorje, to zlasti med vojno. Z neumorno delavnostjo je pa tudi omogočil svojim otrokom lepo bodočnost ter še danes kot sedemdesetletnik oskrbuje in nadzira sam svoje obširno posestvo in skrbni za red v svoji ugledni gostilni. Vrlemo možu želimo, da bi se še dolgo vrsto let veselil v krogu svojih otrok ter brezskrbno užival jesen svojega življenja.

tej najstrašnejši ljudski kugi, vendar bo tako, da bo zanimalo tudi vsakega inteligenta. Upamo, da bodo našla vsa predavanja, ki bodo redno sledila vsako nedeljo, splošno zanimanje kočevske javnosti in tudi dovolj — poslušalcev.

Skrb šostanja za revne šolarje

Osnovala se je šolska kuhinja, ki zasluži vso podporo

Šostanj, 14. novembra.

Ce te nanese pot mimo naše osnovne ali mešarske šole takole opoldne, ko zapuščena učeca se mladina svoje razrede, ti bo oko nehote obvelo na mnogih bomo obločenih in medijih postavkah. To so otroci revnih staršev iz mesta in raznih krajev naše doline, ki se vračajo praznih želodcev in za zimsko vreme neprimerno obločeni na svoje, dostikrat cele ure oddaljene domove. Pa se ti bodo ti revčki v srcu gotovo zamislili! Dana ti je možnost, da pomagaš: če daruješ krajnemu odboru Rdečega križa, mu boš pomogel, da bo tudi letošnja božična obdaritev revne mladine z obliko in obutvijo čim obilnejša, če se ti pa prazni želodčki bolj smilijo, ti bodi povedano, da lahko daruješ za snujočo se šolsko kuhinjo.

Ze letos v maju je bil na seji krajevnega šolskega odbora stavljen predlog, da bi se ustanovila v Šostanju kuhinja, kjer bi dobili revni šolarji brezplačno hrano.

Kočevski lovci so zimske sezone prav nič ne bojijo. Nasprotno: sredi najhušje vročine, ki poleti tudi Kočevski ne prizanaša, se že veselo zime, ki jim bo prinesla mnogo, užitek polnih dnevo in noč na lovski preži. November je odprl zajčjo zaporo in se sedaj predvsem dolgozemcem kaj boljšo godi. Tudi srne menda niso dosti na boljšem, vendar, kakor trdijo zlobni jeziki, uživajo še dovolj miru, ker jim je cena padla. Tako je prišla zaradi splošne gospodarske krize divjačina vendarlo malo na svoj račun. Pogoni za divjimi svinjami so prenehali, ker so se izkazali navadno kot brezuspešni. Vendar čaka naša mrjasec v snežnem času precej presenečenja, ker so se kmetje na tudi lovci zaratili, da jim takrat pošteno zavijejo vratove. Dovolj so namreč napravili kočevskemu kmetu na jesenskih pridelkih škodo.

Blžnja zima bo prinesla s seboj tudi mnogo gorja. Naši delavci se je že sedaj boje. Obeta se nam letos dolga in ostrina bo toliko hušja od prejšnjih, ker se je zaradi znižanja delavskih plač in delovnih dni, poslabšal gnotni položaj. Delavci na tudi nižji uradniki so v skrbah za kurjavo. Kdor je utegnil, si je šel sam v gozd napravljati drva in jih je zvozil domov. Drugi, ki tega niso mogli, bodo morali zmrazovati vso zimo, ker z zaslužkom komaj hranijo sebe in družino. Beda — povsod enaka slika v delavskih družinah... Kakor je razglašeno na občinski deski, je proračun mestne občine že sestavljen in na vpogled vsakomur. Naš vsakoletni proračun je v primeri z drugimi mesti precej visok, zlasti odkar se z njim uravnava in sanira mestni denarni zavod. Vendar smo mnenja, da bi se glede na težki gospodarski položaj, v katerem se nahajajo sedaj skoraj vsi sloji v mestu, v nekaterih točkah znižal. Predvsem naj bi se glodal na to, da se zniža vodarina. Cena 6 Din za kubični meter je visoka.

Pri motnjah prebave, želodčnih bolečinah, zgagi, slabosti, glavobolu, miglanju oči, razdraženih živcev, nespanju, oslabelosti, nevolji do dela povzroči naravn »Franz Josefov« grenčica odprto telo in olajša krvni obtok. Poizkusi na univerzitetnih klinikah so dokazali, da so alkoholiki, ki so trpeli na želodčnem katarju, v kratkem času zopet dobili veselje do jedi z uporabo staropreizkušene »Franz Josefove« vode. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Prostore je dobila šolska kuhinja v Slomškovem domu, ker se v mestu ni našlo nič primernejšega. Odbor se je obrnil za prispevke in za sodelovanje na vso javnost Šalske doline. Razposlanih je bilo 20 nabiralnih pol. Prispevki so dobrodošli v denarju ali v živilih. Vabilu odbora se je tudi odzvalo več družtev, ki so obljubila prirediti v korist kuhinje družabne večere. Takih prireditev je predvidenih pet, in sicer v Zadrutnem in Slomškovem domu v Šostanju, v Rudarskem domu v Skaluh ter v Društvenih domovih v Smartnem pri Velenju in v Smartnem ob Paki. Prošnji se je dosedaj že odzvalo mnogo dobrotnikov, nabrana je že lepa količina živeža, direkcija velenjskega premovalnika je darovala en vagon premoval, tvrdki Westen in Rakusch v Celju sta pa obljubila prispevati kuhinjsko opremo. Nabirali prispevkov k tej človekoljubni akciji, ki se bodo te dni zglaševali pri dobrih ljudeh, bi naj ne odhajali od nikogar praznih rok! Vsem pa, ki so že ali še bodo kaj prispevali v imenu revne šolske mladine — in te je med 700 učenci naših šol mnogo — prisrčen — Bog plati!

Truplo neznanke v gozdu

Maribor, 13. novembra. V gozdu pri Vurnatu blizu Selnice ob Dravi so našli ljudje pred par dnevi truplo neznanke ženske. O nenavadni najdbi so takoj obvestili orožnike, ki so po ogledu ugotovili, da gre za truplo najbrže okrog 50 do 60 let stare ženske, dozdevno beračice. Truplo je bilo že v popolnoma razpadajočem stanju in je ležalo na mestu že okrog 5 ali 6 mese

Pisalni in adicijski stroji Continental so najboljši. Ivan Legat, Ljubljana, Prešernova -- Maribor, Vetrinjska

Domače vesti

Bela urana

Beležili smo, kako veliko pozornost je izid nedeljskih volitev v naši državi vzbudil po vsej Evropi. Celo nam nenaklonjeni ali naravnost sovražni tisk ne more ovrzeti pomena te nacionalne manifestacije, in kolikor si je v prvi osuplosti pomogel do duška s potvorbami in natolcovanji, bo sprito verodostojnejših opisov in nepristranskih sodb ostalih uglednih evropskih dnevnikov moral pač sam popraviti svoj ugled, v kolikor mu je sploh do njega. Če na primer »Frankfurter Zeitung« ne vé, da se pri nas ni glasovalo z listki ali krogljicami, pa vendar na tej primeri obravnava naše volitve, je njena stvar, da si v interesu lastne reputacije v velikem svetu poišče boljše informacije.

Ali povsem drugače je zadeva, če se v Jugoslaviji smi, in to baš med nami Slovenci najde list, ki ne čuti potrebe, da bi tisočertim svojim čitateljem vsaj skratkasti podatki podal izid volitev in jim z imeni predstavil delegacije, ki bo v novi Narodni skupščini zastopala Slovenijo in vse njene interese. Nad 150.000 slovenskih mož in fantov je z odkritim in odločnim glasovanjem poverilo svoje zaupanje novim poslancem, katerih sposobnosti nam jemljejo, da bo slovenska delegacija v novi Narodni skupščini naravnost vzorna. Najtanjše gospodarski problemi, ki posebno živo režejo v telo Slovenije, čakajo nujne rešitve. Toda »Slovenskemu Gospodarstvu« vse to ni niti toliko mar, kolikor je črna za nohtom. Tisoči njegovih čitateljev med preprostim kmetijskim ljudstvom naj sploh ne bi ovohali, da so se pri nas izvršile volitve, a kje neki, da bi doznali imena mož, ki se bodo v novem Narodnem predstavstvu borili za pravice našega kmečkega in delavskega stanu. »Slovenski Gospodar« hoče zaplakati svoj svet. Sodimo, da se je zakasnil vsaj za pol stoletja. Da je tako, bo spredel, ko bo to zanj že davno prepozno, za vse prijatelje teme pa skrajno poučno.

* **Odklivanje.** Predsednik grške republike je odklival županu mesta Skoplja s komandirskim redom Feniksa tretje stopnje. Red je bil preko našega ministrstva vnanje zadeve izročen županu Mihajloviču.

* **Iz srednješkolske službe.** Za suplenta na tretji državni gimnaziji v Ljubljani je priredjena ga. Premur Milena z državne realne gimnazije v Kranju. Gdč. Engelmann Vladimira, učiteljica narodne šole v Senovem je dodeljena za učiteljico telovadbe na državni realni gimnaziji v Mariboru. Za honorarnega učitelja hispanje na državni realni gimnaziji v Ptuj je imenovan g. dr. Vladimir Vrečko, sreski sanitetni referent v Ptuj.

* **V železniški službi so napredovali v 9. položajno skupino:** za administrativna uradnika: Pintar Pavel in Balk Alojzij; za oficijale: Justin Anton, Petrovič Peter, Hodoj Antonija, Osredkar Amalija, Jeršin Angela, Tavčar Ivana, Zlebnik Franc, Kezela Ljudmila, Roter Albin, Koren Simon, Smrekar Alojzij, Šinkovec Franc, Jehlihar Josip, Pavlič Jožef, Klun Franc, Kepec Alojz, Jug Mirko, Slag Franc, Luzar-Brenčič Ivana, Cohl Ana, Vernik Ferdinand, Petič Viktor, Pirker Friderik, Oblak Josip, Verhovšek Josip, Jesih Alojzija, Duhovnik Marija, Mazašna Josip, Černej Pavla, Zihel Marijana, Kopa Feodor, Kovač Marija, Zeer Jakob, Poljak Marija, Komac Anton, Skuble Jožef, Pin Ivan, Petih Frankhajm Karolina, Hercog Jožef, Cimperman Viktor, Mahkovec Alojzij, Alt Franc, Kveder Josip, Rupret Stefan, Miklavc Marija, Veme Jožef, Golaž Janez, Rozman Viktorija, Ralar

Erlih Jerica, Blazjak-Stajner Ivana, Gril Janez, Nekrep Francišek, Gregorac Janez, Jeras Franja, Zargaj Franc, Kušar Francišek, Čauša Anton, Žitnik Franc, Kušar Plevnik Angela, Korenčan Matija, Rožanec Josip, Kosmač Anton, Gaber Janez, Svetič Anton, Puc Andrej, Ivanuš Srečko, Stanovnik Ivan, Truhlar Franc, Šafer Aleksander, Hoge Maksimilijan, Kobal Albert, Sever Ivan, Strus Rudolf, Huč Alojzij, Piemenšas Jakob, Počkar Josip, Kloštar Julijana, Habicht Anton, Deržaj Stanislaw, Škofic Ivan, Kihar Mihael, Kogej Miroslav, Deder Francišek, Pogačnik Miha, Kovaršič Bogumil, Židan Anton, Gasparič Franc, Perko Karol, Vertačnik Albert, Šulc Artur, Cerar Franc, Bolha Ivan, Vidovič Franc, Rabič Vinko, Pelicon Josip, Velušček Kristina, Keršič Jožef, Uličnik Stefan, Zagradnik Avgust, Šventner Marija, Dojčer Tomaž, Nahtigal Julij, Vrtičnik Valentin, Orehek Jožef, Ilovvar Alojzij, Batista Ivan, Rajnar Otmar, Dolinar Alojzij, Gregorič Ljudmila, Jezovšek Rudolf, Burja Ivanka, Lukec Franc, Tumpelj Alojzij in Lukežič Ivan; za stroje-piške: Petrič Marija in Novak-Kraljič Marija; za prometnike: Golob Albert, Srahar Jožef, Zupančič Franjo, Rebol Ivan, Brjavac Ludvik, Leskovec Ivan, Prestor Ciril, Novak Rudolf, Sajovec Stanislaw, Repič Alojzij, Kežman Anton, Tratnik Francišek, Kozjek Rudolf, Koželj Janez, Virant Fr., Magajna Jožef, Poljak Stefan, Bauder Petar, Pavšer Alojzij, Ljutman Stanislaw, Kok Ivan, Rezar Jožef, Rihter Janez, Skok Stanislaw, Čufuta Alojzij, Dobič Jožef, Fabijan Ignac, Gams Leopold, Kolar Franc, Pisanski Franc, Varl Franc, Juvan Alojz, Pangršič Janez, Čarman Adolf, Strozak Jožef, Anžiček Anton, Žerjav Anton, Jezovšek Franc, Petrič Matija, Guntar Henrik, Jarec Ernest, Princ Franc, Sovre Janez, Korac Janez, Friškovic Maksimilijan, Gerlovič Fr. Pavlin Oto, Štemberger Leopold, Močivnik Srečko, Pohar Jožef, Anko Rudolf, Hladnik Pavel, Vrečko Jakob, Breznik Franc, Kanec Josip, Kalteneker Mihael, Polič Anton, Petrovar Miroslav, Šonaja Jožef, Širočaj Fr., Černe Anton, Blažič Rihard, Zabukošek Jožef, Zatljar Janez, Kečič Janko, Kužan Francišek, Opetnik Anton, Strniša Francišek in Fatur Franc.

* **Sprememba ribolovnega zakupa.** Ribolovni revir od mesta Že Savinje v Rimskih toplicah do izliva v Savo, to je na obeh bregovih Savinje do izliva, in na levem bregu Save do Južnovnega grabna do izl. Savinje je prešel v last drugega zakupnika. S tem so seveda vsa morebitna ribolovna dovoljenja prejšnjega zakupnika od 1. novembra dalje neveljavna.

* **Razid društva društva »Hubertus«.** Lovsko društvo »Hubertus« v Mariboru se je v smislu sklepa občnega zbora prostovoljno razšlo.

* **Zanimiva novost v radiu.** Prejeli smo: Univ. prof. dr. Fr. Veber namerava izvesti preko Ljubljanskega radia neko eksperimentalno-psihološko študijo, ki naj bi pritegnila čim širše sloje. Zato opozarjamo občinstvo, da bi v nedeljo, dne 15. t. m. od pol 11. do 11. ure govoril v radiu o tem svojem načrtu.

* **Vse ljubljanske in okoliške zore vabilo.** da se udeležijo v obilnem številu v nedeljo od pol 11. v Unioni koncerta mladinskega pevskega zbora iz Trbovlj. Opolno so idealnim mladim pevcom, našemu bodočemu pevskemu naraščanju s polno dvorano. — Hubadova pevška župa JPS.

* **Sokolsko gledališče v Radovljici** odprlo letošnjo sezono v nedeljo od 20. z uprizoritvijo burke »Kontrolor spalnih voz«. S to burko nam bo agilni gledališki odsek nudil večer poln smeha in zadovoljstva. Igralcem izkazujemo za njihovo trud hvalečnost s tem, da dvorano napolnimo. Na svidenje v nedeljo zvečer v Sokolskem domu.

* **Narodna knjižnica v Zagrebu** namenja, da se pričnejo društvene plesne vaje v nedeljo 15. t. m. od 20. v društvenih prostorih v Gunduličevi 29. — Natančnejše informacije daje odbor plesnega odseka.

* **Nov grob.** V Ljubljani je včeraj pomenila ga. Ivana Pirnatova, soproga trgovskega potnika. Pogreb priljubljenega pokojnice se bo vršil jutri ob 15.30 iz Stare poti št. 2 na pokopališče k Sv. Križu. Bodi dobri gospod ohranjen blag spomin, preostanek naše iskreno sožalje!

* **Otvoritev stalne galerije likovnih umetnikov** v Beogradu. Jutri dopoldne bo župan Nešić otvoril v Beogradu stalno galerijo Zdruga likovnih umetnikov. Galerija se nahaja v prvem nadstropju poslopja št. 10 v Mihajlovi ulici. Zadržaja ima svrha, da zbliža občinstvo in umetnike. Vstop je brezplačen.

* **Šumski dan dalmatinskih planincev.** Hrvatsko planinsko društvo »Moseer« v Splitu priredi jutri »šumski dan« na planini Mosorn. Na ta dan se bo posadilo več tisoč mladih borovcev. Pri sajenju bodo sodelovali tudi dijaki in učenci ljudskih šol iz bližnjih vasi. Neki banovinski šumski strokovnjak bo pri tej priliki predaval o važnosti in vzgoji gozdnih nasadov.

* **Novi politični ročni zemljevid Evrope** je izšel v založbi Učiteljskega doma v Mariboru. Zemljevid sta izdelala profesor Baš in Slavoj Dimnik, tisk pa je oskrbelo »Grafija« Mariborske tiskarne. Ta nova »obličina« agilne založnice je lepo delo, ki se lahko meri z vsako domačo ali pa tujjo založbo. Tako obsega zemljevid poleg običajnih podatkov, ki jih imajo politični ročni zemljevidi, še radijske oddaljene postaje, velike električne centrale, plovnost rek in razne prometne proge. Iz njega so tudi razvidni sedeži jugoslovenskih poslaništev in konzulatov. Sploh je zemljevid izdelan z našega jugoslovenskega vidika in je vnešen rase, kar je važno za našo državo. Ta zemljevid bodo z veliko koristjo uporabljale šole, ki so bile do danes navezane na ročne zemljevide, ki niso upoštevali teh vidikov. Ustrezal bo vsakomur, ki se zanima za politični položaj evropske celine.

* **Praktična knjiga za gospodinjice.** Že 11. leto izhaja »Gospodinjinski koledar«, ki ga ureja znana gospodinjica pisateljica Utrva in ga izdaja Jugoslovenska Matica. Za leto 1932 je letos izšel »Gospodinjinski koledar« zgodaj kot eden prvih slovenskih koledarjev za prihodnje leto in etare doseganje naročnice že pridno sega po njem. Gospodinjice pa, ki še ne poznajo tega praktičnega domačega svetovalca in spremljevalca skozi vse leto, naj pokusijo enkrat in naj si ga nabavijo. Gotovo ne bodo v bodoče več mogle biti brez njega. Za skrbne zakonske može pa je »Gospo-

Človeku, naj bo star ali mlad, zmer in povsod preti prehlad. V grlu ga peče, kašlja in kiha glas mu je hripav in težko diha.

A to doživeti — nikomur ni sile — če Anacot le jemlje pastile. To vam je sredstvo dobro in vro ki zdrave obvarje vam želo in grlo.

Če boš take pastile jemal, vedno zdrav boš in svež ostal, človek, ki mnogo se giblje in hodi, nikdar brez Anacota ne bo di!

Z njimi si grlo desinfikuješ, vsakih nadlog se s tem obvaruješ, zatorej ob vsakem vremenu, dragi moj, Anacot-pastile imej s seboj!

dinjski koledar» posebno primeren kot Miklavževo darilo ženam. Knjiga je naprodaj po 20 Din v vsaki knjigarni in pri centrali in podružnicah Jugoslovenske Matice.

* **Oblike in klobuke** kemično čisti, barva pletila in lika tovarna JOS. REICH.

* **Znižanje najemnin za stanovanja v okolici Ptuja.** Prejeli smo iz Ptuja: Poziv banske uprave za znižanje stanovanjskih najemnin v Ptuj ni imel uspeha. Znižal je najemnine svojemu najemniku edino le posestnik Franci Janez, ki je po poklicu hlapec. V Spuhlji pa je 10 kmečkih posestnikov znižalo svojim najemnikom najemnine v naslednji izmeri: od 60 na 30 din letno, od 90 na 300 Din letno, od 48 na 30 din letno, od 30 na 25 din l., od 60 na 48 Din letno in tako naprej. Znižanje je torej znatno. V Krčevini pri Ptuj je znižalo 7 hišnih lastnikov najemnine: od 200 na 100, od 200 na 150, od 230 na 180, od 120 na 100, od 200 na 100, od 150 na 100 in od 300 na 200 Din mesečno. V Ormožu so najemnine znižali 4 hišni posestniki od 200 na 150, od 280 na 250, od 200 na 150 in od 800 na 600 Din mesečno.

* **Otvoritev nove železnice.** Kakor javljajo iz Sarajeva, je v zadnjih dneh posebna komisija železniških strokovnjakov pregledala novo zgrajeno železnico proga Lašva-Bileće. Dela se dovršavajo, tako da se bo nova proga prihodnji mesec lahko izročila prometu.

* **Nesreča bosanskih tovarnikov pri Liti.** Pišejo nam: V gozdu Medvedjaku pri Bogenšperku si še dalje časa služi denar skupina Bosancev, ki je doslej z osami konjičkimi tovarniki les za graščino. Bosanci žive v borni kolibi, konjičke pa včasih spuše na pašo in so lačne živčale že večkrat pridivljale v vas, kar vaščanom seveda ni bilo všeč. Te dni pa so našli pod neko skalo dva konjička mrtva. Hudo prizadeti Bosanci trdijo, da so konjička naglani v smrt neki zlobneži, a verjetneje je vendarle, da sta konjička sama padla v globino 40 m in se ubila.

* **Požar v Zlatolici.** Pri posestniku Pišku Janezu v Zlatolici je nastal požar, ki je uničil gospodarsko poslopje s kmetijskimi stroji, gospodarskim orodjem, stajlo, slamo, drvi in drugim. Škoda se ceni na poslopjih na 30.000 in na premočninah na 3650 Din, skupaj 33.650 Din. Pišek se je tal šele pred kratkim zavarovati pri banki »Slavija« za 35.000 Din, tako da je škoda krivita z zavarovalnico. Vzrok požara je ne-

odsiranjevanje grdega zobnega kamna? Zelo enostavno. Najprej očistite zobe s poznano Chlorodont pasto za zobe, potem pa izperite usta z Chlorodont vodo za usta. Tuba 8 Din. 13823

TRIKO
Din 12.—
ROKAVICE moške
usnj. podložne Din 65.—
jelenova koža Din 98.—
GIR. AHLIN, Miklošičeva c. 14, Poljanska c. 5, Celovška c. 56 (nasproti šiš. cerkve).

ANT. KRISPER
MEŠTNI TRG
DAMSKE SNEŽKE
z baržunom Din 75.—

Državna razredna loterija

ZREBANJE 1. razreda XXIII. kola
19. in 20. novembra 1931.

7 premij! 50.000 dobitkov!

Cena srečki:

1/1 srečka Din 200.— 1/2 srečke Din 100.—

1/4 srečke Din 50.—

Strogo solidna, točna in diskretna postrežba! Opozarjamo, da ne prodajamo srečk po agentih, preprodajalci ali po raznih trafikah, temveč le neposredno, in to v naših prostorih.

Bankovno komanditno društvo
A. RFIN I DRUG, ZAGREB
ILICA 15. GAJEVA ULICA 8.
BEOGRAD
Knez Mihajlova ul. 42.

znan. Zakrivilih so ogenj najbrže otroci. Le požrtvovalnost gasilnega društva iz St. Janža na Dravskem polju se je zahalila, da se ogenj ni razširil. Na pomoč je prišlo tudi gasilno društvo iz Maribora, ki pa ni stopilo v akcijo, ker je bil ogenj že lokaliziran.

* **Zrtev žganja.** Pri posestniku Klementiču v Parčnjaku pri Kapeli so minili teleti kuhali žganje in imeli vse te večere za goste in pomočnike razne prijatelje in sosedje. Seveda so pri tem vsi arkali še toplotno žganje. Dne 4. t. m. zvečer je prišel tja kaj vasovati tudi vinčarski sin Ivan Hujdinjak z Radenskega vrha. Pozno v noči je začel učinkovati alkohol, ki je posebno obvladal domačega 19 letnega sina Ludovika, ki se je brez vsakega povoda lotil vasovalca Ivana Hajdinjaka in ga vrget na tla tako močno, da si je ta pri padcu nalomil levo roko v nadlaktico.

* **Pobegol zajene.** Pri hotelirju Ludviku Vukanu v Dolnji Lendavi je bil zaposlen do nedavna 18letni natakarski vajenec Josip K., doma iz Žitkovca, ki na je povenel pred par

V Ljubljano pride

Ali veste, da je najslavnejši komik!

učitelj in kapelnik Celjskega godbenega društva g. Lovrenc Kubišta, po rodu iz okolice Bratislave ČSR. Pokojnik, ki je bil pred vojno v solnčni Gorici, je prišel k nam ob pričetku vojne z Italijo 1. 1915. ko je bila Gorica evakuirana. V Celju je bil splošno znana in priljubljena osebnost. Po končnem vnetem čustvu glasbene umetnosti in dobremu, vedno zavednem Slovaku je bil ohranjen čeden spomin. Žalostno izražamo iskreno sožalje!

Seja mestnega občinskega sveta bo predvidoma v petek 27. t. m. ob 18. in v petek 20. t. m., kakor je bilo večeraj pomotoma objavljeno. Na seji se bo obravnavala občinski proračun za l. 1932.

Napredek v narodnem obrtniškem pokretu. Dava želja in potreba celjskih damskih frizerskih mojstrov je bila ustanovitve lastnega strokovnega kluba, kar se je pred dnevi tudi zgodilo. Celjski damski frizerski mojstri so na ustanovnem sestanku 5. t. m. ustanovili »Prvi slovenski klub damskih frizerjev« v Celju, ki bo združeval vse tukajšnje strokovnjake in damski frizerske umetnosti in jih vodil k čim boljši izpolnitvi in modernizaciji v njihovi stroki. Poslej tudi v Celju, kakor kaže, ne bomo zaostajali za najnovejšo damsko lasno modo.

Mestni kino bo predvajal črni ob pol 21. filmsko zvočno opremo »Gospa se zabava«. Glasba od Roberta Stolza.

Ljubiteljem gledališke umetnosti! Vse dame in gospode, ki bi želeli sodelovati pri mestnem gledališču, vabi Dramatsko društvo k posebnemu sestanku, ki bo v ponedeljek 16. t. m. ob 20. v gledališču. Priidite čim številneje!

Sokolske plesne vaje so redno vsako nedeljo zvečer ob 20. naprej.

Zopet tatvina kolesa. V zadnjem času so tatvine koles, izvršene običajno s skrajno drznostjo pri belem dnevu in na najpomembnejših krajih mesta, skoraj na dnevnem redu. Predčerajskim je bilo ukradeno Fr. Kosin z Brega pred Leskovo trgovino na Bezen 900 Din vredno moško kolo znamke »Marshall«. Črno pleskano in s tovarništvom št. 505.340.

Iz Maribora

Češka vlada mariborski JC ligi. Na prošnjo mariborske JC lige, je poslalo češkoslovaško ministarstvo šolstva potom konzulatu v Ljubljani mariborski JC ligi 150 čeških knjig in sicer o češkem pravništvu ter o češkoslovaški zgodovini za pouk v čeških tečajih ter večje število češkoslovaških zemljevidov. Razen tega je poslala tudi CJ ligo v Brnu mariborski ligi večje število čeških čitank, ki jih je darovalo tamonjske državno založništvo knjig. Obisk čeških tečajev je zelo dober in kaže mladina veliko zanimanje.

Delavska zbornica ekspozitura v Mariboru se preseli v nove prostore okolišne urada za zavarovanje delavcev v Mariboru. Sodna ulica, I. nadstropje. Redno uradovanje v novih prostorih se prične v ponedeljek 16. t. m.

Knjižnica Delavske zbornice se preseli v nove prostore OUZD. Sodna ulica, I. nadstropje. Redno uradovanje se prične v torek 17. t. m. Uradne ure: dopoldne od 10. do 12., popoldne od 16. do 20.

Orkestralno združenje »Slovaška filharmonija« v Bratislavi je sporočila večeraj mariborski JC ligi, da bo priredila svoj koncert definitivno v nedeljo 13. decembra. Orkester šteje 65 članov, samih odličnih češkoslovaških državljanov in zasebnih umetnikov glasbe. Na programu je med drugim tudi simfonična Bedřicha Smetane »Vltava« za veliki orkester. Anton Dvořak itd. Orkester bo dirigiral Zdenko Polprecht, kapelnik slovaškega narodnega gledališča v Bratislavi.

Sestanek JC Nge. Zaradi potrebnih priprav za koncert Slovaške harmonije in drugih važnih zadev bo danes ob 18. v Gradiški kleti sestanek širšega odbora JC Nge.

Guslarski večer srbske junaške pesmi bo pod okriljem Ljudske univerze v ponedeljek ob 20.15. Nastopi mladi Črnogorci, Milovan Barjaktarović, ki si je pridobil že velik sloves kot narodni guslar. Sedaj je dovršil turnejo po Jugoslaviji in je na poti v inozemstvo.

V mariborskem gledališču bo po daljšem predstavljanju danes zopet premiera Čankarjevega dela in sicer njegove drame »Kralj na Betanovic«. Režijo vodi g. Jože Kovič, nastopi pa skoraj vse ansambl. V torek nastopita v drami »Konec potje kot gost« režiser ljubljanske drame g. Ciril Debevec in odlični ljubljanski igralci g. Emil Kralj. Jutri sta 2 predstavi: ob 15. Kalmanova opereta »Cirkuška princesa«, ob 20. pa »Mayerling« po znanih cenah.

Narodna Odbrana v Mariboru proslavi praznik državnega in narodnega udičenja 1. decembra s prireditvijo večjega obsega v dvorani Uniona.

Državnim uradnikom na znanje. Vpisovanje v Društvo njoekolencev in plačevanje članarine je vsako sredo od 15. do 16. v stranski sobi Nabavilne zadruge državnih namestencev na Rotovškem trgu.

Poroka. Te dni sta se poročila v Beogradu g. Slavko Čoš, uradnik kontrole dohodkov generalne direkcije in g. Justina Goral. Bilo srečno!

Policijska kronika. Mala zakonska zgodba se je pripetila predčerašnjim zvečer na cesti, ki pelje v Kamnico. V maraku je počakal mož svojo ženo, ki mu je pobegnila, da jo prosi, naj se vrne zopet k njemu. Poslušnica Marija H. pa je enkratno odbila vsako njegovo še tako ponižno prošnjo, kar je moža opogrelo, da je segel po

Iz Krškega

Občinski proračun občine in ubožnega zaklada je razgrnjen 15 dni v prostornih obsežnih pisarnah v Krškem.

Poziv. Biskupiji, katerih plemenjaki so bili v letošnji pomladi licencovani in jih posedujejo še sedaj, naj jih nemudoma prijavijo občinskemu uradu v Krškem.

Potrebnost podpore. Tujsko-prometno društvo v Krškem je ponovno zaprosilo županstvo za podporo v svrhu zgraditve kopališča v Krškem in predložilo načrte za bodoče kopališče. V interesu napredka je žeteti, da županstvo stremiljenje agulnega tujsko-prometnega društva podpre tako, da vstavi v proračun potrebno vsoto, ki bo omogočala uresničenje načrta in korist občin in občanov. Pripomniti moramo, da je to želja vsega prebivalstva, ki komaj čaka, da se v tem pogledu kaj ukrene!

Iz Novega mesta

Podmladek Rdečja križa na novo-mestski gimnaziji vprizori v nedeljo ob 20. v dvorani Prosvetnega doma Jalnovo dramo »Dome«. Režira g. Stanko Potokar. Vsi prijatelji mladine naj blagohotno podpre prireditve z mnogostevilnim posetom. Zlasti še, ker je del čistega dobročinskega namena v podporo pasivnim krajev in novomeškemu srezu, upamo, da ni nikogar, ki ne bi hotel s svojim posetom podpreti plemenite dijaškega smotra.

Kino »Dome« v Sokolskem domu predvaja danes ob 20. in v nedeljo ob 15. 18. in 20. film »Bele senice« z zvočno predigrjo. Predstava v nedeljo ob 15. je prikladna za zunanji obisk zaradi ugodnih železniških zvez.

Iz Šoštanja

Prireditve v prid revnih šolarjev. Odbor snujoče se šolske kuhinje priredi druzbi ob 20. v dvorani Zadržnega doma družabni večer. Sodelovali bodo pevski odsek tovarniškega gasilnega društva, domači šramel in s pevskimi solo točkami gđ. Schneiderjeva. Pridite, da podprete dobrodelno prireditve!

Iz Ptujia

Mestno načelstvo razglašja da je za pripravljanje kruha raba kemičnega preprata fosfana strogo zabranjena. Nad kruhom se bo vršila najstrožja kontrola in se bodo prestopki kaznovali v smislu zakona o nadzorstvu živil.

GOSPODARSTVO

Znaki popuščanja svetovne gospodarske lepresije

V ameriških in evropskih gospodarskih krogih se zadnji čas vedno pogosteje razpravlja o vprašanju, ali je sedanje oživitve na raznih svetovnih tržiščih že smatrati za znak popuščanja svetovne gospodarske krize, ali pa igrajo pri tem ulogo le tehnični momenti. Dejstvo je, da nam je pretekli mesec prinesel poleg izrazite huse na ameriškem žitnem trgu, tudi višje tečaje raznih drugih sirov (bombaž, kovine) in oživitve prometa na ameriškem tržišču efektov.

Komentarji k tem pojavom sicer niso enotni, vendar se utrjuje naziranje, da prehaja svetovni trg v prvi stadij preokreta v psihološkem razpoloženju. Cene so letos v splošnem dosegle izredno nizko stanje, tako da je vedno manj verjetnosti, da bi še nadalje nazadovale. Kapital, ki vagabundira po svetu, je deloma že prišel iskati naložb v blagu, v pričakovanju, da se bodo cene dvignile. V gotovem obsegu se vrača zopet zaupanje, za kar je zlasti značilno dejstvo, da so se zadnje dni cene bombaža navzlic obupni statistični situaciji zboljšale. Mnogi so mnenja, da bo polagoma porajajoče se zaupanje rodilo novo zaupanje. Seveda pa je treba pripomniti, da je nadalje na mestu previdnost in preudarnost. Četudi vsi navedeni argumenti držijo, se vendar ne smemo vdajati prevetnemu optimizmu. Iz svetovne gospodarske krize se bomo rešili le polagoma, in optimizem, ki gre preko okvira danih pogojev, pa lahko povzroči neljubno reakcijo.

Žito.

Poučen in značilen je pojav, da je že v prvih mesecih letošnjega žitnega leta, ko so velike produkcijske države po izterpanju razpoložljivih sredstev ustavile intervencijske nakupe pšenice, nastopila okrepitev žitnih cen, kakršne že več let nismo doživeli.

Šele zadnje tedne je na podlagi cenitev svetovnega pridelka prodrla spoznanje, da letošnja svetovna letina ne bo zadostovala za kritje potrebe in da se bo morala razlikovati kritja iz starih zalog, ki pa so seveda prav značne. V trenutku, ko ni bilo tudi več dvoma, da je letos jara pšenica v Rusiji zaradi suše hudo trpela, ko so prišli rapidno popuščati ruski dovozi na evropski trg in je Rusija celo odpravljala naročen ladjski prostor, je prišlo zlasti na čičaški žitni borzi do popolnega preokreta v tendenci. Cene so se prišle polagoma dvigati, zadnje tedne pa so zaradi velikih spekulativnih transakcij kar skokoma narasle. V koliki meri je zlasti zadnja nagla okrepitev cene upravičena glede na statistično situacijo in v koliko je le posledica spekulacije, je trenutno težko presoditi. Dejstvo je, da se cene decembrski pšenici na čičaški borzi okrepila od 47 centov za bušel ob koncu septembra na 67 centov, nakar se je pod vplivom realizacije spekulacije zaenkrat ustalila pri tečaju 62; koruza se je istočasno okrepila od 35 na 44 centov, rž pa od 38 na 54 centov. Okrepitev žitnih cen je torej prav masna.

Evropska kontinentalna tržišča so le deloma sledila ameriški hosi, kar je morda razumljivo glede na velike količine razpoložljivega in plavalčnega podunavskega blaga. Vendar je naši Privilegirani izvozniki družbi uspelo dvigniti svoje cene za pšenico na podunavskih tržiščih za 4.5 Kč ali 7.50 Din pri met. slotu.

Za mvočenje našega se nezvoženega žitnega presežka se nam vsekakor ni bati; če nam bo mogoče čakati, tedaj bomo gotovo lahko dosegli znatno višje cene. Uvozna potreba Evrope bo letos precejšnja. To potrebo bo končno le mogoče kriti z ameriški rezervami. Čim pa evropske razpoložljive količine ne bodo več zadostovale, se bo do morale evropske cene dvigniti na višino ameriških (s prevoznimi stroški). Trenutno skušajo skoro vse evropske pasivne države kriti svojo potrebo z lastno produkcijo, zato pa bodo morale v početku prihodnjega leta v znatnejši meri uvažati.

Bombaž.

Četrta cenitev ameriškega pridelka bombaža je bila pred kratkim objavljena v višini 16.9 milijona bal, to je za 1.3 milijona

j. Sestanek staršev in skrbnikov učencev in učenk državne realne gimnazije bo v nedeljo 15. t. m. ob 9. v sobi francoskega krožka na gimnaziji. Na sestanku bo predaval profesor g. Alič o najvažnejših določbah srednješolskega zakona in disciplinskih pravilih. Vabljeni!

Konja in voz so mu hoteli odpeljati Robar Anton, posestnik iz Spodnje Gorice št. 7, se je v spremstvu svojega sina Franca pripeljal s kolesom pred Goliatovo gostilno v Cirkovcih. Pila sta pol litra vina. Ko se je Franc čez čas vrnil na esto gledel h konjem, je videl, kako so se vsedli v koleselj Medved Franc, Ekart Janez in Brglez Franc, vsi iz Šikol, in hoteli ravno pogneti. Pozval jih je, da pustijo njegov voz na miru in da se odstranijo, fantje pa so planili po njem in ga začeli obdelovati s pestmi. Med tem je prišel tudi Anton Robar iz gostilne ter začel fante miriti, pa se ga pograbil in vrgl pod voz. Dogodila bi se lahko velika nesreča, ako ne bi njegov sin hitro skočil h konju in ga zadržal. Pri tem je dobil Anton Robar take poškodbe, da je moral iskati zdravniške pomoči, obenem pa je tudi zadelo prljavilo orožništva. Fantje priznavajo, da so se res hoteli odpeljati, toda le v družbi Robarja. O kakem tepežu pa sploh nečeno ničesar slišati in tudi zatrjujejo, da je Robar sam padel pod voz. Zagovarjali se bodo pred sodiščem.

Kino bo predvajal v soboto ob 20. in v nedeljo ob pol 19. in pol 21. nem film »Plesalica bogove«.

G. župan Jerše je po zdravniškem nasvetu nastopil kratek bolniški dopust.

Iz Prekmurja

Na mursko-soboški gimnaziji se je pojavila davica. Zbolel je četrtošolec Varga, ki je že v bolnici. Zdravnik g. dr. Gregor je preiskal vse dijakke. Zaenkrat je pouk v IV. razredu ustavljen, da se temeljito razkuži učna dvorana.

Nova učna moč na mursko-soboški gimnaziji. Na mursko-soboški gimnaziji je nastopil svoje mesto suplent g. Kocjan.

Ogenj v Brezovcih. Borec Janez in njegovi so že nad 30 let v Ameriki. Doma pa so imeli hišo in gospodarsko poslopje, ki so jo dali v najem. V noči od torika na sredo je neznačna zlobna toka podtaknila ogenj v gospodarsko poslopje, ki je zgorelo do tal. Le z največjo težavo so brezovski, lemerski in predanovski gasilci rešili stanovanjske prostore.

Borze

13. novembra.

Na ljubljanski borzi sta se danes devizi New York in Trst nekoliko okrepili, vse ostale devize pa so večinoma popuščale.

Na zagrebškem efektne tržišču je ostala Vojna škoda nespremenjena in je prišlo do zaključka za aranžma po 275. Dolarski kapital so se v zvezi z novimi predpisi o kontroli prometa obvezne državnih inozemskih posojil za nekaj točk okrepili, vendar do zaključkov ni prišlo. 8% Blairvega posojila ni bilo izpod 70, 7% pa izpod 63.

Devize.

Ljubljana. Amsterdam 2262.78 — 2269.62, Brusel 784.01 — 786.37, Curih 1098.45 — 1101.75, London 208.56 — 216.06, New York kabel 5626.76 — 5643.76, New York ček 5604.76 — 5621.76, Pariz 221.01 — 221.67, Praga 166.52 — 167.02, Trst 287.97 — 293.97.

KULTURNI PREGLED

Ob stoletnici Heglove smrti

Ljubljana, 13. novembra.

Jutri bo poteklo sto let, kar je v Berlinu umrl za kolero sloveči modroslovec Georg Wilhelm Friedrich Hegel. Njegov vpliv je bil sto let postal pravi ogromen. Vse kaže, da je čedalje jačji, saj je Heglova dialektična metoda sprejel v svoje teorije njegov učenec Karel Marx in je od tod prežela vsa sodobna marksistična miselnost. Prav tako so Heglovi nazori o državi dali nasprotno tečaj, — desničarski politiki, — vodilno idejo, ki ji njo utemeljuje svoja dejanja.

Hegel, za življenja »Staatsphilosoph« Pruske, je bil pol stoletja po smrti, dokler so na zapadu prevladovala gesla demokracije, nepozabljen, marveč zavest-

no zapostavljen. Tem bolj je njegova miselnost cvetela v Rusiji in barvala odnose konflikte med zapadnjaki in slavjano-fili ter vse spore za politično obliko Rusije, ki se vlečejo skozi več generacij prav do današnjega dne. Vsakdo, kdor ima količnik čuta za arhitekturno filozofskih sistemov, mora strmo obstati pred močeno katedralo Heglove filozofije, pa naj bo njen vernik ali vernik. Poleg Kanta, Schopenhauera in Nietzscheja je Hegel eden najznačilnejših nemških modroslovcov in velik graditelj na večnem stavbišču človeškega duha.

Poglavitna značilnost Heglovega modroslovja je že omenjena dialektična metoda. Skrivnost življenja je neprestano nastajanje in izginevanje; gibalna sila tega procesa je protislovje. Priroda se ne bi mogla razvijati, če ne bi zoper to silo vstala ona sila, ki je ne nasprotuje; če ne bi nasproti življenju stala smrt, nasproti nastajanju izginevanje. V večnem izravnavanju nasprotij se vrta močno kolo razvoja. Kakor ves vesemir, se tudi človek razvija samo po sili svojih notranjih nasprotij. Vsaka stopnja v razvoju mora nujno premagati svoje nasprotje in samo s tem se nivo pomika višje. Enostranosti, ki jih Hegel istovesti z negativnostmi, so tedaj nujen pojav vsakega razvoja; slednja enostranost ima svojo nasprotno enostranost, ki je »der Widerspruch« prve; edino izravnavanje enostranosti lahko daje življenju višje, boljše vrednote. Slehern A ima tedaj, kakor nazorno pojasnjuje Hegel, svoj non A in iz obeh nastaja tretje, ki ni ne A ne non A. Prvo je

teza, ki ji nujno sledi antiteza, dokler oboje ne ustvari sinteze, ki je najvišji smoter vsakega razvoja.

S to dialektično metodo, katere bistvo je spoznanje, da je vse v večnem gibanju, konfliktu in izravnavanju, je Hegel skušal razložiti življenjske pojave od fizikalnih preko bioloških do duhovnih in socialnih. Na nji je zgradil močno katedralo svojega sistema — zanimivo za vsakogar, kdor išče dokazov o preobojnosti in konstruktivnosti človeške misli, čeprav v mnogih kamnih in okrasih še obledelo, patinasto, morda celo trhljo. Dialektična metoda je zagotovila Heglu nesmrtno ime.

V luči te metode vstaja iz vseh nasprotij razum kot najvišja podlaga sveta in razum, oče vsega, kar nastaja, daje idejo, ki obenem s prirodo tvori sintezo — duha, v katerem se prvotna ideja vrača k samemu sebi, svojemu vesoljnemu izhodišču. Tako dialektična metoda polaga Heglovemu modroslovnemu sestavu tri nove temeljne kamne: nauk o ideji ali logiko, nauk o prirodi ali prirodoslovje, prav za prav filozofijo o prirodi in slednji nauk o duhu ali duhoslovje. Ta razdelitev ogromnega področja človeškega mišljenja je Heglu omogočila, da je iz osnovnih pojmov zgradil svojo najvišjo sintezo, svoj sistem.

V okviru kratkega časniškega članka se ni moglo zaustaviti pri podrobnem ogledu tega sestava, kamoli navesti njegovo kritiko, ki še vedno zapušča bistro mislece vseh modroslovnih panog. — Prodirna, čeprav mnogo kriticizirana je Heglova filozofija prava. V sestavu njegovega duhoslovja, ki razločuje subjektivnega, objektivnega in absolutnega duha, je pravo na prvem mestu objektivnega duha. Druga stopnja je vest, ki jo vodi sila dolžnosti, na tretjem pa pravni red, ki se pojavlja predvsem v rodbini. Hegel je videl v zakonu osnovno pravilo človeške družbe. Iz tega pojmovanja se je razvilo njegovo pojmovanje države, katere mu je najvišja stvaritev objektivnega duha. V posamezniku je videl samo sredstvo, ki mu je država najvišji smoter in končni zemeljski namen. Temu primerno je tudi Heglovo tolmačenje zgodovinskega procesa. »Premagovanje prirodne subjektivnosti s pravom, npravnostjo in državo je pot, po kateri se duh dviga k čisti svobodi, k spoznanju svojega idealnega bstva kot absolutuma.« Sinteza subjektivnega in objektivnega duha je absolutni duh, čigar izraz je Hegel našel v umetnosti, verstu in modrosloviu. Njegovi nazori o umetnosti so dali osnovo mnogim estetskim teorijam, nazori o verstu pa so oplojili desnice in vplivali na protestantsko bogoslovje, pa tudi na levico, kjer je bil njegov učenec David Strauss, ki je skušal Jezusovo življenje in začetke krščanstva razložiti s povsem umstvenim razlaganjem in spajanjem.

Hegel je do zadnjega odtenka dovršil Kantov idealizem. Ni slutil, da bo položil temelje tudi zgodovinskemu materializmu in današnjemu marksističnemu modroslovju. Ob smrti tega »državnega filozofa« ponapoleonske, reakcionarne Pruske, ni mogel še nihče doledati velikega vpliva njegove filozofije na bodočo usmeritev in bodoče boje z večnim kaosom se brečnega evropskega človeštva. (B.-O.)

Henrik Sienkiewicz

Dne 15. t. m. se bo Poljska spominjala 15 letnice smrti svojega slovečega romaniopisca Henryka Sienkiewicza, ki je preminul med svetovno vojno v Vavcu v Švici.

Sienkiewicz si je prav kakor Reynold pridobil evropsko ime. Obema je pripomogla k mednarodnemu slovesu Nobelova nagrada. Prvotno je bil Sienkiewicz novelist in publicist nekoliko melanholičnega kova. Potovanje po Ameriki l. 1876, pa je napravilo nanj tako močnega vtisk, da se je notranje ves prerodil: pričel je oboževati elementarnost, silo, junaštvo. V njem se je, kakor pravi prof. Kleiner, predramila duša nekdanjih vitezov in pustolovcev. L. 1883. je pričel v varšavskem »Słowa« izhajati njegov veliki roman »Ogniem i mieczem«, ki smo ga kmalu dobili tudi Slovenci v Mračetovem prevodu. Temu romanu sta sledila nadaljnja dva dela močnega trilogije iz 17. stoletja: »Potop« in »Gospod Wolodyjowski«. Leta 1891. je izšel roman »Brez dogme«, spisan pod vplivom Bourgetovega »Le disciple«, l. 1895. je objavil »Rodbina Polaniecki«, l. 1896 »Quo vadis« in l. 1900. »Križarje«. L. 1911. je izšla knjiga »Skoki pustinj« in »Puščavo«. L. 1906. je švedska akademija podelila Sienkiewiczu Nobelovo nagrado.

Čeprav Sienkiewicz ni izredno velik umetnik, temveč predvsem zelo mikaven pripovednik, ki ume ustvarjati presenetljivo močne prizore, situacije in osebe, si je vendar pridobil ime, ki je znano po vsem svetu. Doma so mu prinesli popularnost zgodovinski romani, v katerih je bil pokazal Poljakom njih slavno preteklost, oživil njihove kralje in junake in opasal s sugestivno silo boje prednikov s Švedi, Nemci in drugimi nasprotniki. Na tri dele razkosanemu poljskemu narodu so bili Sienkiewiczovi narodni romani vzpodbudno štivo in močna tolažba v letih ponižanja in boja za narodne pravice. Sienkiewicz je bil Poljakom to, kar Čehom Jirásek s svojimi močnimi romani izza husitske in protireformacijske dobe. — Svetovni sloves pa je Sienkiewiczu prinesel v prvi vrsti roman »Quo vadis«, ki ga štejejo med največje čitane romane na vsem svetu.

Slovenci imamo v prevodu dr. Rudolfa Moleta »Z ožjem in mečem«, »Potop«, dalje v prevodu dr. Glonarija »Quo vadis« in v prevodu dr. Lenarda in Iv. Vořa »Skoki pustinj« in »Puščavo«. Mimo tega so prevedene še nekateri manjši spisi. Sienkiewicz je med vojno zapustil Poljsko, kjer mu je narod na višku pisateljske slave kupil ličen gradč blizu Varšave. Krenil je v inozemstvo. Tu je obenem s slavnim pianistom Paderewskim deloval za osvobodjenje in združjenje svoje domovine. Vstajenja Poljske ni dočkal: umrl je l. 1916. v deželi svobode. L. 1924. je evropski poljski narod prepešal v domovino Sienkiewiczove kosti in jih položil k večnemu počitku v katedralo sv. Jana v Varšavi. Njegov drugi pogreb je bil velika narodna svečanost, ki je znova pokazala, kaj je Sienkiewicz poljskemu srcu. Ni čuda: saj mu je dolga leta govoril najslajša beseda o narodovih slavi in s svojimi mednarodnim slovesom predstavljali Poljake v tujini bolj nego katerikoli poslanik. Tudi v tujini je govoril srecem, in ta beseda je vedno najmočnejša in najtrajnejša. — O.

Položaj gledališč v Nemčiji

»Sozialistische Monatshefte« pišejo o gospodarskem položaju gledališč v Nemčiji med drugim tole:

Pri polomu amsterdamske »Amstelbank« so nekateri prominentni igralci izgubili ogromne vsote: izguba Maxa Pallenberga in Fritz Massary iznaša baje 227.000 dolarjev, okrog 800.000 šilingov je izgubil Emil Jannings in po 70.000 šilingov Ernest Deutsch, Hans Moser, Harald Paulsen in dr. Obstrmeti moramo spriču vsot, ki so jih ti odlični umetniki lahko kot prihranke vlagali v banko. Bili so brez dvoma, pa naj še toliko upoštevamo vrednost njihovih del, previsoko plačani. Da so ravnatelji gledališč sploh mogli plačevati starom tolike vsote, so morali drugim igralcem odmeriti bolj pičle gaže. Večina igralcev je lahko bila prav zadovoljna, če je redno dobivala minimalno gažo (v Berlinu 300 mark mesečno), zakaj od meseca do meseca je raslo število njih brezposelnih tovarišev.

V začetku tekoče sezone je zveza vodij berlinskih gledališč sklenila, da zniža gaže vsem starom. Ob prejšnjih visokih gažah bi pač bila ogrožena prava vsa gledališča. Predlog je šel za tem, da se zedinijo za 3000 mark mesečno, vrhu tega bi najslavnejši dobivali še neke odstopke čistega dobička iz blaginjskih dohodkov. Če pomislimo, da so zaradi previsokega deficita zaprili dunajski Burgtheater, da je deficit pruskih državnih gledališč čedalje večji, da razpravljajo o zatvoritvi Schillerjevega gledališča v Berlinu, da bosta gledališči na Nollendorfplatzu v Berlinu in Lobajevo gledališče v Breslavi kmalu pristlo prodani na dražbi, da je mestno gledališče v Civikavi odpovedalo vsem igralcem kar brez odpovednega roka in da s tem še iz daleč ni izpraznila lista nemških gledališč, ki so v gospodarskih težavah ali ki jim le-te pretijo, tedaj je treba še bolj obsojati pretirano visoke plače prominentnih igralcev.

Povratak k ansambelski igri in radikalno znižanje gaž takih zvezdnikov sicer ne pomeni, da bo gospodarska kriza nemških gledališč rešena, prinaša pa vendarle znatno olajšanje in izboljšanje.

Zgoraj izjavljani ne razodevajo samo stiske nemških teatrov, marveč obenem kažejo, kakšne kneževske plače so dobivali in delno še dobivajo v teh trdih časih razni zvezdniki. A tudi v primeri s srednjimi igralci so naši umetniki še vse preveliko plačani, v čemer pa si delijo usodo z vsemi intelektualnimi delavci. Vsekako je značilno, da se pod pritiskom krize zmanjšujejo tudi dohodki kneževsko plačanih izjem med obubožanimi duševnimi delavci vseh vrst.

Medicinska enciklopedija v srbohrvaščini. Založništvo »Narodna prosveta« v Beogradu je izdalo prvo knjigo obsežne dvoletne »Medicinske enciklopedije« v redakciji prof. dr. Kostića. To je prvo izvorno delo te vrste v srbohrvaščini. Sodelujejo najboljši domači strokovnjaki. Izmed Slovencev sta med sodelavci prof. dr. Ambrožič in zdravstveni svetnik dr. Vladimir Brozovnik.

Goethe in Jugoslovenci

Vsa kulturna Evropa bo prve mesece prihodnjega leta proslavila 100-letnico smrti nemškega pesnika Goetheja. V slavljenju tega velikega evropskega duha ne bo Francija prav nič zaostajala za deželami, ki so bolj podvržene neposrednemu nemškemu vplivu. Danes si Goetheja upravičeno lasti vse kulturno človeštvo.

Tudi Jugoslovija bo primerno počastila Goethejev spomin, o čemer se že sedaj kažejo znamenja. »Srpska« književna zadruga je izdala v počastitev stoletnice Goethejeve smrti »Egmont«, a profesor beograjske univerze dr. Miloš Trivunac je pravkar objavil odlično študijo o Goetheju in njegovem stiku z Jugoslovenci. Brez dvoma bo izšlo še več prevodov Goethejevih spisov. »Literarno društvo za žive jezike« v Beogradu je že sestavilo program za »Goethejevo leto« v Jugoslaviji. To društvo bo samo priredilo tri svečane Goethejeve večere, katerih prvi bo že v decembru t. l., tretji pa dne 22. marca 1932., na dan Goethejeve smrti. Goethejeve proslave smujejo tudi ljudska vseučilišča in druge kulturne organizacije.

Ob tej priliki kaže opozoriti, da je kult Goetheja pri jugoslovenskih intelektualcih že zelo star, osobito se pri Srbih. Avtor »Wertherja« je bil živeli, kot se je njegova slava razširila tudi na slovanski jug. Sbi in Hrvati so bili Goetheju posebno hvaležni za njegov prevod ene najlepših jugoslovenskih narodnih pesmi: »Hasanaginica«. Goethe je to prelepo pesem prevzel po italijanskem tekstu in ji je v toliki meri vtisnil pečat svojega pesniškega duha, da ima »Klagelied der edlen Frau des Hasan-Aga« trajno mesto v nemškem pesništvu.

„Annuaire de l'Association Jougoslave de Droit International“

Mednarodno pravo je pravna disciplina, ki med vsemi pravnimi panogami uživa danes največjo pozornost. Vzrok je v tem, da je do predvojnega dobe v svojem razvoju med vsemi drugimi pravnimi panogami najbolj zaostalo in se prav za prav le malo izpremenilo, odkar mu je veliki jurist Hugo Grotius položil osnove. Povojna doba pa je spravila na površje nebroj vprašanj, ki jih je bilo treba nujno razpravljati. Odtod nenavadni silni porast mednarodnega prava v svetovni literaturi.

Med tem ko so veliki narodi posvečali svojim problemom največjo pozornost, so naši lokalni problemi v jugoslovanski Evropi ostali skoraj neopaženi. Hoteč zainteresirati tudi za nje, so se nekateri naš odlični pravniki l. 1928. odločili, da ustanove »Društvo za mednarodno pravo«, ki naj proučuje aktualne probleme mednarodnega prava z ozirom na naše domače prilike in širi pacifiističen duh v mednarodnih odnosih. V ta namen je društvo sklenilo izdati letni zbornik. Visoki smotri društva so zbrali v zborniku vse naše velike pravnike, zategadelj so sestavili, ki jih prinaša, meritnega pomena za naše zadeve, kolikor sega v območje mednarodnega prava. »Annuaire de l'Association Jougoslave de Droit International« posega vsebinsko v vse panoge mednarodnega prava od mednarodnega sodelovanja, javnega, privatnega kazenskega med. prava do mednarodne zakonodaje. Poleg tega prinaša izbrani seznam vseh publikacij, ki so v zadnjih dveh letih izšle na polju mednarodnega prava.

Knjigo sta uvodoma poštala tajnik Društva narodov Sir Eric Drummond in predsednik mednarodnega urada dela Albert Thomas s svojimi prispevki, vsak iz svojega resorja. Naš pariški poslanik Spalajković je napisal sestavek o prizadevanju evropskih narodov za mirno ureditev sveta, zlasti pa vlogo Društva narodov in zamisel Panevrope. Svetnik poslaništva v Varšavi Bodi se bavi z neuspelim poskusom zvezne ureditve Evrope l. 1909. Naš rojak dr. Vošnjak in dr. Topalović razpravljata o balkanski organizaciji, ki se kaže v ustanovitvi Balkanskega Instituta v Beogradu, zlasti pa v vsakodnevni balkanski konferenci. Oba prihajata do zaključka, da bo prejel ali slej med balkanskimi narodi zavol bratrskega duha, da je pa prav v tem delu Evrope, ki so ga razklala stoletna nasprotstva, mirojno delo najbolj potrebno. Tudi manjšinsko vprašanje v Jugoslaviji ima svoje mesto. Načelnik zunanega ministrstva Životić ugotavlja na podlagi dejstev in dokumentov, da je naša država nasproti manjšinam velikodušnejša od vseh držav Evrope, in da misli tudi pri tej politiki ostati, ker manjšinske dolžbe tvorijo del mirovnih pogodb, na katerih neomajno stoji Jugoslavija. V Zborniku najdemo tudi sestavek dr. Andrićja o arbitražnih pogodbah naše države, dr. Barać razpravlja o naši emigraciji, Subotić pa o naši solunski coni.

ŠAH

Urejuje dr. Milan Vidmar

Dunajski strokovni časopis »Wiener Schach - Zeitung« prinaša v svoji zadnji številki obširno poročilo o blejskem veleturnirju. To poročilo pravi ob koncu:

»Bil je ogromen turnir, turnir, poln umetniškega bogstva in zgodovinskega pomena. V čast je prirediteljem in urednikom, udeleženci se bodo gotovo vedno z veseljem spominjali božanskega, gostoljubnega letovišča, prirediteljem pa naj bo priporjen uspeh, ki so si ga iskali s tem turnirjem: ime Bled naj zveni v široki svet in vsem srcem, ki si žele preporoda, naj bo trajna svetla točka.«

Vse šahovsko časopisje je na Blei dobilo svetovni prvak dr. Aljehin proti namemu mojstru B. Kostiću. Beli: dr. A. Aljehin. Črni: B. Kostić.

1.) d2—d4 d7—d5
2.) g1—f3 g8—f6
3.) e2—e3 ———
Aljehin kometira s Collejevim sistemom.

3.) ———— Lc8—f5
Kostić ima navado, da v damskem gambitu naglo mobilizira damskega lovca.

4.) Lf1—d3 e7—e6
Ta poteza je dobra. Aljehin jo je sam igral v San - Remu proti Colleju.

5.) Ld3×f5 e6×f5
6.) Dd1—d3 Dd8—c8
Dve originalni potezi dam.

7.) 0—0 Lf8—d6
8.) b2—b3 ———
Boljše od c2—c1. Črni bi namreč mirno vzel na c4 kmeta in potem na d5 postavil skakača, ki ga beli e—kmet ne more preprostiti.

8.) ———— 0—0
9.) c2—c4 c7—c6
Sedaj bi beli seveda na c4 vzel s kmetom, če bi črni udaril.

10.) Sb1—c3 b7—b6
11.) c4×d5 Sf6×d5
Kostić zelo rad zamenjava figure.

12.) Sc3×d5 c6×d5
13.) Lc1—b2 g7—g6
Dama je predragocena, da bi trajno morala paziti na f—kmeta.

Sedaj pa je vendarle dijagonalna b2—g7 nekoliko sumljiva.

14.) Tf1—c1 Dc8—a6
Zopet zamenjava?

15.) Dd3—c3 ———
Beli neče.

15.) ———— Tf8—d8
Pripravlja Sb8—d7, kar je takoj bilo nemogoče (Dc3—c6!).

16.) Sf3—e5 Sb8—d7
17.) b3—b4! 7—f6
Črni bi bil tu moral misliti na b6—b5, Sd7—b6—c4.

18.) Dc3—b3 ———
Grozil b4—b5 in Te1—c6.

18.) ———— b6—b5
Prepozno. Skakač je že zašel.

19.) Te1—c6 Da6—b7

20.) Ta1—c1 a7—a5
21.) Lb2—a1! ———
Izkorišča nesrečno pozicijo črnega skakača.

21.) ———— Ta8—c8?
Zakaj ne a5—a4?

22.) b4×a5 b5—b4
Na 22.) ———— Ld6×e5 sledi 23.)

Te6×e8, Le5×h2+ 24.) Kg1×h2, Td8×e8

25.) Te1×c8+ Db7×c8 26.) Dd3×b5 in beli obdrži kmeta.

23.) a5—a6! ———
24.) Dd3—c2! ———
Sliha poteza!

24.) ———— Te8×e6
25.) Se5×c6 Td8—d7
Na 25.) ———— Td8—c8 odloči seveda

Se6—e7 takoj. Na 25.) ———— b4×a3 pa sledi 26.) Se6×d8, Da8×d8 27.) Dc2—c8

in kmeta na a6 ne zadrži nihče več.

26.) La3×b4 Da8×a6
Črni se je rešil nevarnega prostega kmeta. Aljehin pa ima pripravljeno kraso kombinacijo, ki popolnoma razčisti situacijo.

27.) Sc6—b8!! Ld6×b8
28.) Dc2—c8+ Da6×c8
29.) Te1×c8+ Kg8—g7
30.) Lb4—f8+ Kg7—h8

Vse izsiljeno!
31.) Te8×b8 b7—h5
Sliha je velika.

32.) Lf8—d6+! Kh8—h7

Kralj ne sme na g7, ker bi bel z Ld6—e5 in Tb8—b6 izsilil zamenjavo figur, naker bi kmet na a2 takoj odločil.

33.) Ld6—e5 Sf6—g8
Nesrečni skakač!

34.) h2—h4 f7—f6
35.) Le5—f4 Td7—a7
36.) Tb8—b5 Sg8—h6
37.) a2—a4 Sh6—f7

Črni seveda ne sme vzeti kmeta, ker bi izgubil skakača.

38.) a4—a5 Sf7—d8
39.) Lf4—b8 Ta7—d7
Če zapusti trdnjavo sedmo linijo, pade po Lb8—c8 še kmet na d5.

40.) a5—a6 Sd8—c6
41.) Tb5—b6 Sc6×b8
42.) Tb6×b8 ———

Sedaj grozi Tb8—b7.

42.) ———— Kh7—h6
Drugače črni ne more preprečiti zamenjave trdnjav.

43.) Tb8—b7 Td7—d6
44.) a6—a7 Td6—a6
45.) f2—f4 Ta6—a2

Seveda ne: 45.) ———— g6—g5 zarač! 46.) f4×g5+, f6×g5 47.) Tb7—b6+.

46.) Kg1—f1 g6—g5
47.) g2—g3! ———

Drži črnega kralja v kletki. Beli kralj grozi sedaj marširati na b1 in potem naprej k svojemu kmetu na a7. Črna trdnjava je brez moči. Zato se je tu Kostić vdal.

SPORT

Ilirija in Primorje v tekmi za lepšo igro

Jutrišnja nedelja bo sportno občinstvo po daljšem odmoru prisostvovalo zanimivi reviji naših najboljših nogometašev

Ze sam naslov je bil včasih zadosten, da je našo sportno javnost pritegnil v veliko število na naša sportna igrišča. To so — upajmo — minili časi, ko je vsakokratni dvoboj večnih rivalov značil za oba tabora boj na nož. Danes je rivaliteta izmed obeh imenovanih klubov nekoliko ublažena in opaziti je celo tendenco po zaščiti skupnih interesov.

Tudi nedeljski dvoboj ima ta značaj. Predvsem naj to srečanje pokaže našemu občinstvu, kako neosnovane in neutemeljene so trditve in teze o slabi formi naših moštveh. Nedeljska tekma bo morala predvsem prepričati našo javnost, da je bila izmučenost in velik napor glavni vzrok forme ligaških moštveh v jesenskih pod-

saveznih tekмах. Prireditelji nedeljske tekme imajo še eno namero: vodstvi obeh klubov sta se hoteli pred vstopom v zimsko sezono uveriti, s kakimi močmi razpolagata in kakšne izgleda imata pri stopanju slovenskega nogometa v državni ligi v prihodnjem letu.

Ako vpoštevamo oba gornja momenta, ki sta bila odločilna pri sklepanju nedeljske tekme, moramo z upravičenostjo trditi, da bo ta korak našel v javnosti smiselne odziv. Samo v tej smeri bi krenli slovenski nogometaši na boljša pota. Sedaj je na naši sportni javnosti, da s posetom manifestira za svetle in nesebične pokrate na sportnem polju.

Službene objave LNP

Na osnovi sklepa redne glavne skupščine LNP z dne 2. VIII. 1931 u. o. LNP predpisuje naslednje propozicije za odigravanje tekem za prehodni pokal LNP:

1. V tem tekmovalstvu, ki se vrši ločeno po okrožjih — MO —, sodelujejo: a) v Mariboru vsi tamošnji klubi, t. j. ISSK Maribor, SK Zelezničar, SK Rapid in SK Svoboda; b) v Celju vsi tamošnji klubi in sicer Atletik SK, SK Celje in SK Olimp; c) v Trbovljah I, II, III, in IV, placentni klub MO Trbovlje jes. sezone 1931, d) v Ljubljani: SK Ilirija, ASK Primorje, SK Svoboda in prvak jesenske sezone I. razreda.

2. Tekmuje se po cup-sistemu ter velja za to tekmovalstvo, v kolikor propozicije

ne predpisujejo drugače, pravila in pravilniki JNS. Vsaka tekma traja 2 × 45 min. V primeru neodločnega rezultata se igra podaljša za 2 × 10 min. Če tudi sedaj ostane rezultat neodločen, določijo zmagovalca žreb. Žreb izvrši na igrišču po tekmi sodnik, ki je to igro vodil v prisotnosti kapetanov obeh moštveh ter službojočega odbornika LNP, odnosno MO.

3. Nastopati smejo v teh tekмах samo verificirani igralci s pravico igranja prijateljskih tekem. Oni igralci, ki smejo za dva kluba igrati prijateljske tekme, smejo nastopiti v tem tekmovalstvu samo za klub, za katerega nastopajo v prvenstvenih tekmah. Kaznovani, odnosno suspendirani igralci ne smejo nastopiti.

4. Sodnike delegira za tekme v svojem

MILIJONI in milijoni ljudi uporabljajo

2E VEČ KOT 30 LET po spodaj navedenem navodilu za uporabo

LEVJE FRANCOSKO ŽGANJE

in blagoslovljajo njegov neprekosljiv čudovit učinek!

Pri revmi, protinu, ishlisu, natribe boleče mesto. — Pri zobnih bolečinah vdrgnite dlesno, izperite ustno votlino in grgrajte! — Pri glavobolu, nervoznosti in nespanju vdrgnite čelo in vse telo in vzemite, predno ležete spat, mlačno kopel z dodatkom levjega francoskega žganja. — Pri utrujenosti za masažo vsega telesa. Pri žilodnih bolečinah vzemite kosček sladkorja z 10 kapljicami tega žganja. Pri izpadanju las in prhljaju za masažo kože na glavi. Kot ustna voda itd. — Pri potenju pod pazduho, potenju nog, rok ali telesa umijte znojene dele zjutraj in zvečer.

LEVJE FRANCOSKO ŽGANJE je pristno le v tu naslikani in plombrirani ORIGINALNI STEKLENIČI. Zahtevajte izrecno LEVJE FRANCOSKO ŽGANJE in zavrnite odločno vsak nadomestek!

LEVJE FRANCOSKO ŽGANJE

dobite v vsaki drogeriji, lekarni in boljši trgovini po Din 10, 26, 52.

Varujte se pred potvorbami!

Centralni biro: LAVJA MENTOL - DROZDZENKA, Zagreb, Maruličev trg 5. Telefon 73—52.

okvirju Odbor za delegiranje sodnikov. K tem tekam se delegira samo sodnike, ki so iz kraja, kjer se tekme odigravajo.

5. Pritožbe s predpisano takso zoper odigrano tekmo, je poslati direktno LNP priporočeno in tako pravočasno, da iste dosežejo LNP vsaj do srede po odigranih tekmah. Prepis pritožbe je poslati svojememu Mo. Po gornjem roku prejete pritožbe se ne vpoštevajo.

6. Pokal LNP je prehodni, a postane trajna last kluba, ki zmaga trikrat zapored ali pa petkrat v presledkih. V času nastoparstva ga prejme vsakokratni zmagovalci le, če garantira dovoljno zanj.

7. Pokalni prvak LNP postane klub, ki v finalu zmaga nad nasprotnikom. V to svrhu se odigravajo tekme med zmagovalci v posrednih okrožjih. Za odigravanje teh tekem bo u. o. LNP izdal dodatne propozicije, a igralce se bodo predvidoma v spomladanski sezoni 1932.

8. Pri teh tekmah participirajo klubi v Mariboru, Trbovljah in Ljubljani vsak po 10 odst. Mo 20 odst. in LNP 40 odst. pri sistem skupščine, odnosno deficitu. Obratno izvede LNP oziroma Mo za vsako prireditve — dan — posebej ter dobe po en izvod obračuna sodelujoči klubi in LNP. Za uporabo igrišča se plača največ 10 % od bruto-dohodka, Mo naj pa naprosijo uprave igrišča, da odstopijo igrišča za te tekme brezplačno.

9. Dohodek, ki odpade pri teh tekmah LNP, odstopi LNP Poškodbenemu fondu, iz katerega se bodo dajale podpore poškodovanim igralcem.

Tekme izvedejo v okrožjih Mo, v Ljubljani p. o. LNP. Protivnike se žreba. Na prvi termin igrajo izžrebani pari, na naslednji termin zmagovalci in poražena medseboj z izjemo v Celju, kjer igra zmagovalci iz prvega termina s klubom, ki je bil v prvem terminu prost. V Celju participirajo klubi na inkaso enako kot ostali klubi v točki 8. teh propozicij, Mo 20 odst. in LNP 60 odst.

10. Cas igranja in igrišča določijo za vsako okrožje dotični Mo, oziroma v Ljubljani p. o. LNP.

11. Moštvo, ki med tekmovalstvom odstopi, ali zakrivi, da se je morala tekma prekiniti, izpade iz nadaljnega tekmovalstva ter se smatra, da je tekmo klub izgubil. Razven tega se postopa proti moštvu, odnosno klubu, v smislu predpisa.

12. Pravica tolmačenja tega pravilnika pripada u. o. LNP. — Za LNP: Tajnik 1

Sportni drobci

Češkoslovaška bo poslala na zimsko Olimpijado ob Lake Placid 8 drsalcev in smučarjev, v Los Angeles pa 30 zastopnikov: 7 rokoborcev, 6 boksalcev, 6 sabljalcev, 5 lahkoatletov in 5 jezdecov. Kakor znano, češki Sokoli, zaradi zleta v Pragi, ne bodo šli.

Battling Battalino, svetovni prvak v peresni teži (do 57 kg), je obdržal svoj naslov v boju proti Mastru.

V prvi angleški ligi vodi Everton z 21 točkami, sledijo mu West B. A. (19) ter Sheffield W. in Huddersfield (vsak po 18). V drugi ligi vodi Leeds United (22) pred Bradfordom (20).

Francoski kolesar Broccardo je z Nemcem Tietzom zmagal v šestdnevni dirki v Berlinu.

Belgijskega prvaka v hokeju na ledu: S. C. Anvers je premagal pariški Racing z 2 : 0.

Avstrijska nogometna reprezentanca bo gostovala v januarju na »otokih«. Najprej bodo šli v Glasgow proti Škotski, nato v Dublin proti Irski in končno bodo nastopili kot »reprezentanca Dunaja« proti Londonu. Pod istim naslovom se bodo borili tudi proti Parizu.

Francoz Du Plaix je postal portugalski

Korak naprej

k uresničenju svojih želj s srečko drž.

razredne loterije.

Samo še nekaj dni jih bo mogoče dobiti

v vseh podružnicah »Jutra« in v

Zadružni hranilnici r. z. z o. z.

LJUBLJANA, SV. PETRA CESTA ST. 19

I. ŽREBANJE BO ŽE 19. T. M.

Vladimir Vasiljevič Kuricin

Sam Bog ve, kod zdaj hodi moj dragi, drobni Vladimir Vasiljevič! Morda niti več ne živi — kdo ve? Dolgo je že tega, ko sva se zadnjič videla v Bourdelle-ovem ateljeju (Grande Chaumière), kjer mi je pred svojim stoalom s plašnim glasom dopovedoval, da je pariska umetnost trgovina in prav nič drugega, zraven pa se je zavilaj v svojo raztrgano, ohlapno kiparsko haljo in venomer ponavljaj v svoji panslovanščini: »Njika, Njika, kako ti debeli!«

Včasih, kadar sem sam in se mi zdi, da ni nikogar, ki bi mu mogel zaupati svojo skrito misel, se spomnim Vladimirja Vasiljeviča, drobnega, bledega fanta, ki se je motal med nami kakor izgubljeno piščice in ni vedel, komu bi potožil: prehrupni, predravi in predivji smo bili zanj. Vendar smo ga vsi ljubili.

Spoznala sva se v prvem letniku akademije. Pri večernem risanju akta nam je priporočal naš mojster Ljuba Babič, naj rišemo last

Iz življenja in sveta

Največji londonski ljudski praznik

Prevzem uradnih dolžnosti po novem nadžupanu je združen vsako leto z velikimi svečanostmi. Po mestu se premika veličasten sprevoz z novim županom, ki se vozi v razkošni kočiji, londonsko prebivalstvo pa se raduje po cele ure

Za novimi energijami

Umetni radij — Napetost milijonov voltov

Energije, ki si jih ne moremo niti predstavljati, tičijo v notranjosti atomov, energije, ki prekašajo vse dosedanje, človeške. Že dolgo stremijo fiziki za tem, da bi z razbijanjem atomov sproščali te neznanske energije. Pred nekoliko leti so zgradili trije nemški učenjaki, Lange, Brach in Urban, na Monte Generosu v švicarskem kantonu Tesinu napravo za lov bliskov, ki naj bi rabila za razbijanje atomov. Urban se je pri tem smrtno ponesrečil, ostala dva sta delovala dalje in imela znatne uspehe. Le da naravni bliski niso vedno na razpolago za eksperimentiranje, radi česar je nastala želja po umetnem proizvajanju bliskov.

Sedaj so na Nemškem zgradili velikopotezno napravo, ogromen generator, ki proizvaja lahko napetost 2 in pol milijona voltov. Seveda so morali zgraditi tudi brezračno cev, ki bi mogla zdržati takšne napetosti, kajti dosedanje roentgenske cevi niso zadostovale. Brach in Lange sta zgradila to cev, v kateri se proizvajajo roentgenski žarki s silo več tisoč kilogramov radija. Ti žarki prebijajo lahko 20 cm debele svinečne plošče. Tako smo prišli na pot do umetnega radija. Vsega naravnega radija v človeški posesti je komaj okrog 500 g.

Generator, ki proizvaja ta čudež, sestoji iz cele vrste vzporedno vključenih velikih kondenzatorjev. A celo ta aparat bodo prekosili, kajti sedaj gradi nemški državni fizikalni zavod generator za 7 milijonov voltov.

Katastrofa francoskega vojaškega zrakoplova

Prva izvirna slika, ki kaže razbitine vodilnega zrakoplova »B. Z. 6«, ki ga je vihar med pristajanjem zanesel med dreve. K sreči sta bila le dva moza posadke lahko ranjena

Konec korziških banditov

Za razkošno življenje jim je seveda treba velikih dohodkov. Se vedno pa vlade na Korziki stara miselnost, da razbojnik ni naveden tolovaj, ter da se mora pri svoji zločinski obrti držati neke morale ter ločiti koga sme in koga ne sme oropati. Te starodavne korziške tradicije se drže tudi moderni uskok, ki se omejujejo na to, da svoje dohodke pobirajo izključno od onega razreda prebivalstva, ki jih imenujejo »prijavke«, kar pri njih pomeni industrialci in trgovci. Caviglioni, ki je izterjeval od hotelierjev v Guagno-les Bains davke, je bil prepričan, da pri tem pobira pravičen davek nad neupravičenim dobičkom trgovca. Tolovajska gospoda se je v teh razlogov le redko spravila na turista in popotnika. Znali so se celo ponašati kot pravi gentlemani z visokimi gosti, ki so jih čisto obiskali, kakor oni pravijo, v »zeleni palači«. Ze letošnjo poletje je bila uprava znamenitega kopališča Guagno-les Bains primorana uspraviti obrat, ker so bili vsi hoteli zaradi izsilenja razbojnikov zaprti. Nihče ni hotel več tvegati svojega denarja v investicije, niti v gozdove, ki so bili dosedaj največje bogastvo Korzike.

Cel niz krvavih dogodkov je slednjič prisilil francosko vlado do tega, da se je odločila, da z najskrajnejšim sredstvi zatere korziško mafijo. Ministrski predsednik Laval je kot notranji minister izdal energične odredbe, da se obračuna z banditizmom na Korziki in zdi se, da je udarila zadnja ura razbojnikom. Caviglioni in Bartoli sta že pred nekaj dnevi dramatično končala svoje življenje. Caviglioni, ki je imel na vesti že celo vrsto umorov, je

avgusta meseca v nekem velikem hotelu v Ajacciu ustrelil hotelirja Guagna, ker se mu je branil plačati tribut, ki mu ga je naložil na njegovo podjetje. Dolgo časa so bile poizvedbe orožnikov zaman. Tudi visoka nagrada ni privabila nobenega, ki bi izdal njegovo skrivališče. Slednjič se je pa le našel neki pastir, ki je imel s Caviglionijem še neke nepopravne račune in izdal oblastvom njegovo skrivališče. Bil je to trnel hrast v gorah. Ponoči je močan odred orožnikov obkolil razbojnika od vseh strani in ob zori se je podal k njemu častnik z dvema orožnikoma ter ga pozval na predajo. Ko je Caviglioni opazil, da se mu bližajo orožniki, je takoj spoznal, da je sedaj konec njegovega burnega življenja. Potegnil je samokres in skozi špranjo v drevesu pobil častnika in oboje orožnika. Ostali zasledovalci so nato uperili na osamljeni paji strojne puške in ko so slednjič naskočili skrivališče z bajoneti, so našli slovitega razbojnika preklunjenega z neštevilnimi krogli. Njegova smrt je med priprtimi ljudstvom vzbudila obče pomilovanje.

Bartoli je v prvih dnevih novembra padel kot žrtev osebnega maščevanja. Jean Simonetti, mlad lesni trgovec iz Bastije, si je zgradil v svojih hostah v občini Palencia oglarsko kočico. Občina Palencia je bila v območju glasovitega razbojnika Bartolija, ki je pozval tudi Simonettija, naj mu za svoje posestvo plača predpisani davek. Mladi trgovec se njegovim zahtevam ni odzval. Razbojniku se je zdelo nemogoče, da ti se mali trgovci uparj unreti njegovi vsemočnosti in ko je nekoga

Odkril milijardne vrednosti, umrl revež

Na angleškem otoku Manu je pred kratkim umrl Frederic Stuben, pravi osnovelec današnjega svetovnega mesta Johannesburga v Južni Afriki, v starosti 80 let.

Rodil se je v Kapski deželi in kot farmar je prišel 1884 na kraj, kjer se dviga danes Johannesburg. Nekaj mu je dejalo, da se je ustavit na zlatih poljanah in res je nekoliko mesecev pozneje s svojim bratom odkril prvo zlato. S kilogramom nakopane dragocene kovine se je podal prestolnico Pretorijo in ga pokazal takratnemu burškemu državnemu predsedniku. Prosil je, da bi mu priskrbeli ljudi, ki bi mu pomagali iskati zlato. Pogajanja so ostala brez uspeha.

Ko se je vrnil Stuben domov, je videl, da so prispeli v tamošnjo okolico že njeemu neznani ljudje, ki so stikali za zlatom. Hitro je kupil nekoliko kvadratnih kilometrov zemlje, toda baš ta zemlja se je izkazala za precej revno z zlatom, okoli nje pa so bila neznansko bogata polja, ki so privabljala ogromne množice iskavcev zlata. Iz prvotnih šotorov je začelo rasti mesto, ki so mu dali ime Johannesburg. Stuben se ni mogel uveljaviti proti mogočnim kraljem diamantov, ki so se polastili tega ozemlja. Zagrenjen je obrnil deželni hrbet in se naselil na otoku Manu. Njegovo, itak ne preveliko imetje, sta mu pogmala oba sinova v igri in zadnje leto je ukačal bedo. Šel je po njegovi smrti so se spomnili nanj in pravijo, da mu bo mesto Johannesburg — postavilo spomenik.

Jubilej nemškega kiparja

Prof. Hugo Lederer,

praznuje svoje 60. rojstni dan. Njegove plastike krasi trge in javna poslopja v številnih nemških mestih

Film — vzrok za ločitev zakona

Ta čas vrtijo po svetu ameriški film »Trader Horne«, ki je dal ženi glavnega junaka, znanega filmskega igralca Duncana Reynaldoja, razlog za ločitev svojega zakona. Reynaldo je ime za partnerico v tem filmu, ki so ga snemali v Afriki, zvezdnico Edwino Booth. Predstavlja sta razne ljubezenske avanture v afriški džungli — in menda ne samo za film, kajti ko sta se vrnili, je vložila Reynaldova proti Boothovi tožbo, ker ji je »odtužila moč« in je zahtevala od nje 50.000 dolarjev odškodnine.

Edwina Booth pa je izjavila, da ni nihče odgovoren za to, kar se dogaja pod čarom afriške lune, zlasti pa ne 18-letno dekle, kakršno je ona. V ostalem naj ga Reynaldova toži filmsko družbo, ki se je bila obvezala, da bo pazila na vse in da bo vsako škodo poravnala iz svojega žepa.

Filmska družba je tako stopila pred sodnike, ki so odločili v nje prid. Pri tem se je prišlo na dan, da lepa Edwina ne šteje »samo« 18 let, temveč malenkost več, 27, in sivočasno je bila že poročena, pa se je ločila.

NAJNOVEJŠA ŠTEVILKA

ilustrovane tedenske revije

„ŽIVLJENJE IN SVET“

vsebuje naslednje zanimivosti:

STOLETICA SMRTI FRIDERIKA HEGLA (s sliko). — UPOGLJIVO KAMENJE. — SLUČAJ Z BABUŠKINO (Valentin Katajev — z ilustracijami N. Pirnata). — JAPONSKA KOPNA IN POMORSKA SILA (s slikami). — NAZADOVANJE PROIZVODNJE ZLATA (slika). — ZDRAVLJENJE JETIKE. — SLIKE IZ ŽIVLJENJA IN SVETA. — V OBLASTI OPIČAKOV (Jacques Cézembre — z ilustracijami Fr. Škodlarja). — FRANCOŠKE KOLONIJE (Dr. Vl. Travnar). — UTRIPANJE SRCA V ZVOČNIKU (slika). — ETRUŠKI SLEDovi V TOSKANI (slika). — KAJ JE TUDI POTREBNO ZA PREBAVO. — LEDNISIKA BOLHA. — IZ ŽIVLJENJA ŽIDOV (Dr. Jos. Rožman — z ilustracijami N. Pirnata). — POZDRAVLJANJE. — PREVARE V ZVOČNIH FILMIH. — JEKLO IN STEKLO V MODERNI ARHITEKTURI (slika). — TEDENSKI JEDILNI LIST. — ROJENI SAMAEC. — KARIKATURE. — HUMOR V SLIKAH.

»ŽIVLJENJE IN SVET« izhaja tedensko in stane mesečno samo 8 Din. Naroča se pri upravi: Ljubljana, Knaflijeva ulica 5.

Kdo je „ženska osebnost“, ki vodi teozofsko gibanje

Zakon Annie Besantove in njene prednice

Pred nekoliko dnevi smo poročali, da leži Annie Besantova, predsednica Teozofske družbe, v Indiji na smrtni postelji.

Bizarna usoda je hotela, da je Teozofska družba, ki jo je priključila v življenje genialna fantastka, gospa Blawatzky, po smrti svoje prve predsednice dobila spet žensko za voditeljico. A s tem ni rečeno, da ji vlada »nežna roka«, kajti Besantova, ki je pred kratkim dopolnila 84 let, je cel mož po delavosti in energiji in do neke mere tudi po intelektu. Sicer je bila pred davnimi leti nekoč ki so bila najtežja v njenem življenju, žena in mati, a baš tisti čas kaže najbolje, kako majhno vlogo so imela v njenem življenju čustvovanja njenega spola.

Ona sama piše v svoji avtobiografiji o tem: »Moje sanjsko življenje v katerem mi je nedostajalo vsakega spoznanja o hude, v katerem nisem poznala skrbi in bolečin in ničesar o seksualnih zadevah, ni bilo prava priprava zakonskemu življenju in zato sem bila brez pomoči, ko sem se zbudila v surovo resničnost. Če se spomnim na to moram reči, da se ni moglo usodnejše pregrešiti nad mladim dekletom, nego da ga povedejo nevedno o vseh dolžnostih in bremenih življenja v zakon, kjer se prvič znajde samo, ločeno od vseh starih odnosov in vsake materine pomoči«.

Mož Besantove je bil angleški duhovnik in gotovo ni bil slab človek. A tem težavam ni bil doraščel in tako je nastala prava karikatura zakona, ki je zelo občutljivo, mlado ženo o kratkem času izkoreninila. Zdaj je bila sveža in prijazna in da se ni v svojih prostih urah vdajala verskim premišljevanjem in hrepenenju po mučenstvu, bi jo lahko imenovali živo in po življenju hlepečo. Sedaj pa je postala bojazljiva in zaprta, nič je ni zanimalo razen knjig in znanosti. Rodila je sina in hčer, a obup je ni ostavil in tako se je zaključila ta perioda s samomorilnim poskusom.

Potem pa se je odločilno spremenila. Pretirano pobožna ženska se je v nekoliko letih razvila v svobodomiselnca, celo v fanatičnega ateista. Za ubogega Besanta ni mogla biti majhna preizkušnja, ko je nekoga dne bral v uglednem angleškem časopisu brezbožni prvi članek svoje žene: »O božanstvu Kristusovem, napisala pastorjeva žena.« S tem je storila prvi korak do osvoboditve in je ni bilo več zadržati.

Tiste čase je razsajal v malem angleškem mestu, kjer je pastiral njen mož, legar, in Besantova se je žrtvovala do skrajnosti za bolnike. Službe božje, ki je rabila njeje nasprotni veri, pa ni mogla obiskovati, ni ji dopuščal fanatizem, ki ga je bila zmorna ta ženska. Raje je žrtvovala dom in eksistenco, neljubljenega moža in svoja otroke.

V ostalem si je življenje tudi tukaj dovolilo ponovitev, kajti njena prednica Blawatzka je doživela nekaj podobnega, čeprav v malo bolj drastični meri. Znana je njena prva ljubezenska noč. Ne da bi imela najmanjši pojem o tem, kaj jo čaka, je bila predana svojemu možu, ruskemu častniku, in v tej situaciji je v svojem strahu si mi zmal drugade pomagati, nego da ga je parkrat udarila po glavi, da ga obetel nezvesten, nakar jo je pobrisala.

Mac Donaldov sin — državni podtajnik

Malcolm Mac Donald, sin ministrskega predsednika, je bil imenovan za državnega podtajnika v ministstvu za domnjone

100.000 let stara riba

V neki opekarni pri Inmostu je odkril neki delavec okamenela ostanke poldruga meter dolge ribe iz srednje ledenice dobe, tedaj iz dobe pred kakšnimi 100.000 leti. Pošli so spravili v inmostemski geološki muzej.

Iz uredniškega koša

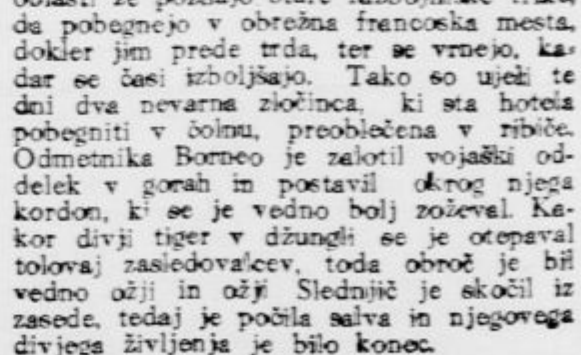
Most. Neka višja upravna oblast zahteva od podrejenih uradov vsako leto med drugim natančna poročila o porabi raznega materiala, pisarniškega in podobnega. V nekem takšnem seznamu je višja inštanca opazila pomanjkljivosti glede uporabe zavitka žebeljev. Na svoje zadevno vprašanje je prešla naslednji lakonični odgovor: »So vsi zabiti.«

Vsak dan ena

»Zakaj ne stojiš ravno?«
»Noge so ravne, gospod polkovnik, samo hlače nočejo stati ravno!«

Sv. pismo za 6.300.000 Din!

Te dni je bil prodan v Londonu eden redkih izvodov nemške prestave sv. pisma, ki jo je natisnil Gutenberg, za ogromno vsoto 30 tisoč angleških funtov

štiti Korzike, ne da bi se legitimiral, ker oblasti že poznajo stare razbojniške trike, da pobegnejo v obrežna francoska mesta, dokler jim prede trda, ter se vrnejo, kar dar se časi izboljšajo. Tako so ujeti te dni dva nevarna zločinci, ki sta hotela pobegniti v dolino, preobčelena v ribiče. Odmetnika Borneo je zalotil vojaški oddelek v gorah in postavil okrog njega kordon, ki se je vedno bolj zoževal. Kakor divji tiger v džungli se je okepal tolovaj zasledovalcev, toda obroč je bil vedno ožji in ožji. Slednjič je skočil iz zasede, tedaj je pobila salva in njegovega divjega življenja je bilo konec.

Od cele četvorice je ostal še samo krvoločni Spada, ki ima na vesti nič manj kot 13 umorov. Pred njim je trepetala vsa okolica, zlasti odkar je napovedal krvavo maščevanje vsem, ki so bili količkaj v zvezi z njegovo bivšo ljubico Marijo. Marija je bila pastirska dekle, je pa zaradi svoje izrodne lepote že s 15 letom postala Spadova priljubljenca. Poleg ljubezenske »idi-je med njima čisto prišlo do divjih nastopov, dokler mu ni nekoga dne Marija porinila nož med rebra. Nato je pobegnila z drugim. Toda Spada je okrevil in ji prisegel maščevanje. Nje ni mogel dobiti, zajeel pa je njenega brata ter mu iztaknil oko in odrezal jezik. Kasneje sta mu padla v roke še brat in stric njenega novega prijatelja, ki jih je ustrelil. Sedaj se skriva obkoljen od francoskih orožnikov visoko v korziškem gorovju.

Po gorah je že zapadel enec in tudi njegova usoda je zapet

Iz življenja in sveta

Največji londonski ljudski praznik

Prevzem uradnih dolžnosti po novem nadžupanu je združen vsako leto z velikimi svečanostmi. Po mestu se premika veličasten sprevod z novim županom, ki se vozi v razkošni kočiji, londonsko prebivalstvo pa se raduje po cele ure

Za novimi energijami

Umetni radij — Napetost milijonov voltov

Energije, ki si jih ne moremo niti predstavljati, tičijo v notranjosti atomov, energije, ki prekašajo vse dosedanje, človeške. Že dolgo stremijo fiziki za tem, da bi z razbitjem atomov sproščali te neznanske energije. Pred nekoliko leti so zgradili trije nemški učenjaki, Lange, Brach in Urban, na Monte Generosu v švicarskem kantonu Tesinu napravo za lov bliskov, ki naj bi rabila za razbijanje atomov. Urban se je pri tem smrtno ponesrečil, ostala dva sta delovala dalje in imela znatne uspehe. Le da naravni bliski niso vedno na razpolago za eksperimentiranje, radi česar je nastala želja po umetnem proizvajanju bliskov.

Sedaj so na Nemškem zgradili velikopotezno napravo, ogromen generator, ki proizvaja lahko napetost 2 in pol milijona voltov. Seveda so morali zgraditi tudi brezračno cev, ki bi mogla zdržati takšne napetosti, kajti dosedanje roentgenske cevi niso zadostovale. Brach in Lange sta zgradila to cev, v kateri se proizvajajo roentgenski žarki s silo več tisoč kilogramov radija. Ti žarki prebijajo lahko 20 cm debele svinčene plošče. Tako smo prišli na pot do umetnega radija. Vsega naravnega radija v človeški posesti je komaj okrog 500 g.

Generator, ki proizvaja ta čudež, sestoji iz cele vrste vzporedno vključenih velikih kondenzatorjev. A celo ta aparat bodo prekosili, kajti sedaj gradi nemški državni fizikalni zavod generator za 7 milijonov voltov.

Katastrofa francoskega vojaškega zrakoplova

Prva izvirna slika, ki kaže razbitine vodljivega zrakoplova »B. Z. 6«, ki ga je vihar med pristajanjem zanesel med dreve. K sreči sta bila le dva moža posadke lahko ranjena

Konec korziških banditov

Za razkošno življenje jim je seveda treba velikih dohodkov. Se vedno pa vlada na Korziki stara miselnost, da razbojnik ni navaden tolovaj, ter da se mora pri svoji zločinski obrti držati neke morale ter ločiti koga sme in koga ne sme oropati. Te starodavne korziške tradicije se drže tudi moderni uskok, ki se omejujejo na to, da svoje dohodke pobirajo izključno od onega razreda prebivalstva, ki jih imenujejo »prijavke«, kar pri njih pomeni industrialci in trgovci. Caviglioni, ki je izterjeval od hotelirjev v Guagno-les Bains davke, je bil prepričan, da pri tem pobira pravičen davek nad neupravičenim dobičkom trgovca. Tolovajska gospoda se je iz teh razlogov le redko spravila na turista in popotnika. Znali so se celo ponašati kot pravi gentlemani z visokimi gosti, ki so jih čisto obiskali, kakor oni pravijo, v »zeleni palači«. Ze letošnje poletje je bila uprava znamenitega kopališča Guagno-les Bains primorana ustaviti obrat, ker so bili vsi hoteli zaradi izsiljevanja razbojnikov zaprti. Nihče ni hotel več tvegati svojega denarja v investicije, niti v gozdove, ki so bili dosedaj največje bogastvo Korzike.

Cel niz krvavih dogodkov je slednjič prisilil francosko vladu do tega, da se je odločila, da z najskrajnejšim sredstvi zatire korziško mafio. Ministrski predsednik Laval je kot notranji minister izdal energične odredbe, da se obračuna z banditičarom na Korziki in zdi se, da je udarila zadnja ura razbojnikom. Caviglioni in Bartoli sta že pred nekaj dnevi dramatično končala svoje življenje. Caviglioni, ki je imel na vesti že celo vrsto umorov, je

avgusta meseca v nekem velikem hotelu v Ajacciu ustrelil hotelirja Guagna, ker se mu je branil plačati tribut, ki mu ga je naložil na njegovo podjetje. Dolgo časa so bile poizvedbe orožnikov zaman. Tudi visoka nagrada ni privabila nobenega, ki bi izdal njegovo skrivališče. Slednjič se je pa le našel neki pastir, ki je imel s Caviglionijem se neke nepravilne račune in izdal obklastvom njegovo skrivališče. Bil je to trhel hrast v gorah. Ponoči je močan odred orožnikov obkobil razbojnika od vseh strani in ob zori se je podal k njemu častnik z dvema orožnikoma ter ga pozval na predajo. Ko je Caviglioni opazil, da se mu bližajo orožniki, je takoj spoznal, da je sedaj konec njegovega burnega življenja. Potegnil je samokres in skozi spranjo v drevesu pobil častnika in oboja orožnika. Ostali zasledovalci so nato uperili na osamljeni paji strojne puške in ko so slednjič naskočili skrivališču z bajoneti, so našli slovitega razbojnika preklunjanega z neštevilnimi krogli. Njegova smrt je med priprtimi ljudstvom vzbudila obče pomilovanje.

Bartoli je v prvih dnevih novembra padel kot žrtev osebnega maščevanja. Jean Simonetti, mlad lesni trgovec iz Bastije, si je zgradil v svojih hostah v občini Palnece oglarsko kočico. Občina Palnece je bila v območju glasovitega razbojnika Bartolija, ki je pozval tudi Simonettija, naj mu za svoje posestvo plača predpisani davek. Mladí trgovec se njegovim zahtevam ni odzval. Razbojniku se je zdelo nemogoče, da bi se mali trgovčič upal upreti njegovi vsemočnosti in ko je nekoga

Odkril milijardne vrednosti, umrl revež

Na angleškem otoku Manu je pred kratkim umrl Frederic Stuben, pravi osnovelec današnjega svetovnega mesta Johannesburga v Južni Afriki, v starosti 80 let.

Rodil se je v Kapski deželi in kot farmar je prišel 1884 na kraj, kjer se dviga danes Johannesburg. Nekaj mu je dejalo, da se je ustavil na zlatih poljanah in res je nekoliko mesecev pozneje s svojim bratom odkril prvo zlato. S kilogramom nakopane dragocene kovine se je podal prestolnico Pretorijo in ga pokazal takratnemu burškemu državnemu predsedniku. Prosil je, da bi mu priskrbeli ljudi, ki bi mu pomagali iskati zlato. Pogajanja so ostala brez uspeha.

Ko se je vrnil Stuben domov, je videl, da so prispeli v tamošnje okolice že njemu neznani ljudje, ki so stikali za zlato. Hitro je kupil nekoliko kvadratnih kilometrov zemlje, toda baš ta zemlja se je izkazala za precej revno z zlatom, okoli nje pa so bila neznansko bogata polja, ki so privabljala ogromne množice iskalcev zlata. Iz prvotnih sotorov je začelo rasti mesto, ki so mu dali ime Johannesburg. Stuben se ni mogel uveljaviti proti mogotim kraljem diamantov, ki so se polastili tega ozemlja. Zagrenjen je obrnil deželi hrbet in se naselil na otoku Manu. Njegovo, itak ne preveliko imetje, sta mu poglala oba sinova v igri in zadnje leto je ukačal bedo. Šel je po njegovi smrti so se spomnili nanj in pravijo, da mu bo mesto Johannesburg — postavilo spomenik.

Jubilej nemškega kiparja

Prof. Hugo Lederer,

praznuje svoje 60. rojstni dan. Njegove plastike krasi trge in javna poslopja v številnih nemških mestih

Film — vzrok za ločitev zakona

Ta čas vrtijo po svetu ameriški film »Trader Horn«, ki je dal ženi glavnega junaka, znanega filmskega igralca Duncana Reynaldoja, razlog za ločitev svojega zakona. Reynaldo je ime za partnerico v tem filmu, ki so ga snemali v Afriki, zvezdnico Edwino Booth. Predstavljala sta razne ljubezenske avanture v afriški džungli — in menda ne samo za film, kajti ko sta se vrnila, je vložila Reynaldova proti Boothovi tožbo, ker ji je »odtužila moža« in je zahtevala od nje 50.000 dolarjev odškodnine.

Edwina Booth pa je izjavila, da ni nihče odgovoren za to, kar se dogaja pod čarom afriške lune, zlasti pa ne 18-letno dekle, kakršno je ona. V ostalem naj ga. Reynaldova toži filmsko družbo, ki se je bila obvezala, da bo pazila na vse in da bo vsako škodo poravnala iz svojega žepa.

Filmska družba je tako stopila pred sodnike, ki so odločili v nje prid. Pri tem je še prišlo na dan, da lepa Edwina ne šteje »samo« 18 let, temveč malenkost več, 27, in svojčasno je bila že poročena, pa se je ločila.

NAJNOVEJŠA ŠTEVILKA

ilustrovane tedenske revije

„ŽIVLJENJE IN SVET“

vsebuje naslednje zanimivosti:

STOLETICA SMRTI FRIDERIKA HEGLA (s sliko). — UPOGLJIVO KAMENJE. — SLUČAJ Z BABUŠKINO (Valentin Katajev — z ilustracijami N. Pirnata). — JAPONSKA KOPNA IN POMORSKA SILA (s slikami). — NAZADOVANJE PROIZVODNJE ZLATA (slika). — SLOVENSKA SLOVNICA ZA ITALIJANE. — SAN FRANCISCO (slika). — ZDRAVLJENJE JETIKE. — SLIKE IZ ŽIVLJENJA IN SVETA. — V OBLASTI OPICJAKOV (Jacques Cézembre — z ilustracijami Fr. škodlarja). — FRANCOSKE KOLONIJE (Dr. Vi. Travnar). — UTRIPANJE SRCA V ZVOČNIKU (slika). — ETRUSKI SLEDovi V TOSKANI (slika). — KAJ JE TUDI POTREBNO ZA PREBAVO. — LEDNISKA BOLHA. — IZ ŽIVLJENJA ŽIDOV (Dr. Jos. Rožman — z ilustracijami N. Pirnata). — POZDRAVLJANJE. — PREVARE V ZVOČNIH FILMIH. — JEKLO IN STEKLO V MODERNI ARHITEKTURI (slika). — TEDENSKI JEDILNI LIST. — ROJENI SAMEC. — KARIKATURE. — HUMOR V SLIKAH.

»ŽIVLJENJE IN SVET« izhaja tedensko in stane mesečno samo 8 Din. Naroča se pri upravi: Ljubljana, Knafljeva ulica 5.

Kdo je „ženska osebnost“, ki vodi teozofsko gibanje

Zakon Annie Besantove in njene prednice

Pred nekoliko dnevi smo poročali, da leži Annie Besantova, predsednica Teozofske družbe, v Indiji na smrtni postelji.

Bizarna usoda je hotela, da je Teozofska družba, ki jo je priključila v življenje genialna fantastka, gospa Blawatzky, po smrti svoje prve predsednice dobila spet žensko za voditeljico. A s tem ni rečeno, da ji vlada »nežna roka«, kajti Besantova, ki je pred kratkim dopolnila 84 let, je cel mož po delavnosti in energiji in do neke mere tudi po intelektu. Sicer je bila pred davnimi leti nekoč ki so bila najtežja v njenem življenju, žena in mati, a baš tisti čas kaže najbolje, kako majhno vlogo so imela v njenem življenju čustvovanja njenega spola.

Ona sama piše v svoji avtobiografiji o tem: »Moje sanjsko življenje, v katerem mi je nedostajalo vsakega spoznanja o hude, v katerem nisem poznala skrbi in bolečin in ničesar o seksualnih zadevah, ni bilo prava priprava zakonskemu življenju in zato sem bila brez pomoči, ko sem se zbudila v surovo resničnost. Če se spomnim na to moram reči, da se ni moglo usodnejše pregrešiti nad mladim dekletom, nego da ga povedejo nevedno o vseh dolžnostih in bremenih življenja v zakon, kjer se prvič znajde samo, ločeno od vseh starih odnošajev in vsake materine pomoči.«

Mož Besantove je bil angleški duhovnik in gotovo ni bil slab človek. A tem težavam ni bil dorel in tako je nastala prava karikatura zakona, ki je zelo občutljivo, mlado ženo o kratkem času izkoreninila. Zdoma je bila sveža in prijazna in da se ni v svojih prostih urah vdajala veriskim premišljevanjem in hrepenenju po mučeništvu, bi jo lahko imenovali živo in po življenju hlepečo. Sedaj pa je postala bojazljiva in zaprta, nič je ni zanimalo razen knjig in znanosti. Rodila je sina in hčer, a obup je ni ostavil in tako se je zaključila ta perioda s samomorilnim poskusom.

Potem pa se je odločilno spremenila. Pretirano pobožna ženska se je v nekoliko letih razvila v svobodomiselnca, celo v fantičnega ateista. Za uboge Besanta ni mogla biti majhna preizkušnja, ko je nekoga dne bral v uglednem angleškem časopisu brezbožni prvi članek svoje žene: »O božanstvu Kristusovem, napisala pastorjeva žena.« S tem je storila prvi korak do osvoboditve in je ni bilo več zadržati.

Tiste čase je razsajal v malem angleškem mestu, kjer je pastiral njen mož, legar, in Besantova se je žrtvovala do skrajnosti za bolnike. Službe božje, ki je rabila njej nasprotni veri, na ni mogla obiskovati, ni ji dopuščal fanatizem, ki ga je bila zmožna ta ženska. Raje je žrtvovala dom in eksistenco, neljubljene moža in svoja otroka.

V ostalem si je življenje tudi tukaj dovolilo ponovitev, kajti njena prednica Blavacka je doživela nekaj podobnega, čeprav v malo bolj drastični meri. Znana je njena prva ljubezenska noč. Ne da bi imela najmanjši pojem o tem, kaj jo čaka, je bila predana svojemu možu, riskemu častniku, in v tej situaciji pa v svojem strahu si ni znala drugače pomagati, nego da ga je parkrat udarila po glavi, da je obležal nezavesten, nakar jo je pobrisala.

Mac Donaldov sin — državni podtajnik

Malcolm Mac Donald, sin ministrskega predsednika, je bil imenovan za državnega podtajnika v ministstvu za dominijone

100.000 let stara riba

V neki opekarni pri Inomostu je odkril neki delavec okamenela ostanke poldrugi meter dolge ribe iz srednje ledene dobe, tedaj iz dobe pred kakšnimi 100.000 leti. Posil so spravili v inomošne geološke muzeje.

Iz uredniškega koša

Most. Neka višja upravna oblast zahteva od podrejenih uradov vsako leto med drugim natančna poročila o porabi raznega materiala, pisarniškega in podobnega. V nekem takšnem seznamu je višja inštanca opazila pomanjkljivosti glede uporabe zavitka žebelj. Na svoje zavedno vprašanje je prejela naslednji lakonični odgovor: »So vsi zabiti.«

Vsak dan ena

»Zakaj ne stojiš ravno?«
»Noge so ravne, gospod polkovnik, samo hlače nočejo stati ravno!«

C. Schmidt:

Mesto mrtvih v Lukatanu

Roman.

»Kakaj niste pripeljali svojega prijatelja s seboj?« me je vprašala. »Kateriga prijatelja?« sem se zavzel. »Gospoda Golderja.«

Malo je manjkalo, da nisem prišel v zadrego. Dickovega pravega poslanstva ji nisem hotel izdati, zakaj s tem bi bil gotovo povzročil dolgo izpraševanje s strani radovedne družbe, vznemirjenje za Viole in resno nevarnost za naš uspeh. Prav nič fantastična se mi ni zdela misel, da so med to družbo tudi takšni ljudje, ki se s tihotapci prav dobro poznajo.

Zato sem se hitro odločil in dejal:

»Dick Golder prav za prav ni moj prijatelj, ampak le moj pomočnik. V družbo me spremlja malokdaj. Razen tega sem ga danes poslal v Tallahassee na vlado, da uredi neke formalnosti. Vrne se šele opoldne. Kakor vidite, sploh ne bi bil mogel priti.«

Zdelo se mi je, da sem dosegel svoj namen. O Dicku nisva več govorila. Navaden detektivski pomočnik se gospodični očitno ni zdel več nepogrešljiv za njeno imenitno družbo; da, kar vesela je bila videti, ker ga nisem bil pripeljal s seboj.

»Ali vam smem najprej razkazati našo hišo?«

»Z veseljem si jo bom ogledal.«

Tako govoreč sva stopila v hišo.

Prvi dojem, ki me je obšel že v ogromni, visoki veži, je bil: razkošje, nezaslišano, a tudi brezsmiselno razkošje.

Nočem se dolgo ustavljati ob slikanju prostorov. Povsod je bilo isto, mešanica okusa in neokusnosti, sodobne ekspresionistične in kubistične umetnosti in ponarejenih starin. Poznavalca bi bila sredi te, vrhu vsega še dokaj zanemarijene kolobocije kap zadela ali pa bi bil počil od smeha. Časih sem se moral krčevito boriti s seboj, da sem ostal resen, na primer takrat, ko sem pod Beethovovo sliko zagledal gramofon, ki je stal gotovo kakih 1200 dolarjev, košat nestvor, do neverjetnosti preobložen z rezbarijami.

Iris ga je takoj navila in cmokasti glas operetnega tenorja je nenaravno pojačen zarjovel prekrasni modni »tolkač«: »Moj John pleše blues kakor kenguruj«.

S ponosnim obrazom, polnim pričakovanja, je Iris opazovala, kako vpliva name ta okolica. Napravil sem ji nekaj debelih poklonov o tistih redkih rečeh, ki jih je bilo moči pohvaliti. Zasmejala se je.

»Ali plešete?« me je vprašala.

Sprijetela sva se in nekajkrat preplesala prostor. Iris je smehljaje obrnila obraz proti meni in njene sinje oči so se potopile v moje. In zdajci nisem videl nič drugega več kakor čudovito pravilnost tega obraza in vabljivo želenje teh ustnic. Njeno vitko telo se je vzpognilo daleč nazaj in z nebrzdano strastjo je jela vračati moje žarke poljube.

Ko sva spet obstala pred Beethovovo sliko zraven glasbenega nestvora, me je prešernost zapeljala, da sem se pošalil.

»Ta Washingtonov portret je dober,« sem dejal in pokazal na sliko.

»Joe pravi, da je Kolumb. Ali zanesljivo veste, da predstavlja Washingtona?«

Skrbno sem si ogledal sliko. Potem sem rekel:

»Priseči ne bi mogel, a mislim sem zaradi ovratnice. Take ovratnice so nosili tiste dni.«

Videl sem, kako se je trudila, da bi razumela mojo logiko. Na posled je to opustila in se vrnila h gramofonu.

»Ali vas vaši gostje ne bodo pogrešali?« sem vprašal.

»Oh, saj res! Če hočete, pojdite v park,« je odgovorila in počasi zaprla gramofon. Opazil sem, da je bil pokrov gramofona ves zaprašen.

Gospodinja Iris gotovo ni bila, življenjska umetnica tudi ne. Kaj je bila po tem takem? Lepa, očarujoče lepa ženska in sijajna sportnica. To je bilo vse, veliko in malo obenem.

Ko sem prišel do Viole, me je vsa dobra volja mahoma minila. Bilo mi je, kakor da jo bi bil že drugič izdal, in še nikoli mi ni bilo tako jasno, da je Viola mnogo lepša in dragocenejša od te plave, sinjeoke površnosti.

James je prišel in mi predstavil svojega očeta, krepkega, skrbno negovanega sivoglavca.

Tudi Commander Smith je bil tu in me je pristrčno pozdravil. Potem sem spoznal Jima Williamsa in še kak tucat nepomembnih gizdalinov ter celo vrsto ljubkih mladih dam, katerim sem moral krajšati čas. Slišal sem nova imena in videl nove obraze.

Vrtna veselica se ni razlikovala od prireditve, s katerimi si bogati brezdelniki preganjajo dolge ure. Med visokimi grmi so bile urejene udobne lože, kjer so sedele manjše skupine ljudi pri čaju. Pogovor je bil skoraj povsod isti. Vse se je sukalo okoli sporta in plesa. Povedati moram odkrito, da sem se dolgočasil. Nepojmljivo mi je bilo, da se je mogla Viola v tej okolici dobro počutiti. A tedaj mi je prišel naproti James Wellesley. Sklenil sem, da porabim priliko in poizkusim dogoniti, kako je z alkoholno zadevo.

GLEDALIŠČE

LJUBLJANSKA DRAMA.

Začetek ob 20.

Sobota, 14. ob 15.: Kralj na Betajnovi. Dijaška predstava. Globoko znizane cene. Izven. — Ob 20.: Dve nevesti. Izven. Znižane cene. Nedelja, 15. ob 15.: Vest. Izven. Znižane cene. — Ob 20.: Prilije in prvo nadstropje. Izven. Znižane cene. Ponedeljek, 16.: Dve nevesti. D.

LJUBLJANSKA OPERA.

Začetek ob 20.

Sobota, 14.: Aida. Gostuje ga. Vilfan-Kunčeva. Izven. Nedelja, 15. ob 15.: Madame Butterfly. Izven. Znižane cene. — Ob 20.: Viktorija in njen huzar. Opereta. Izven. Znižane cene. Ponedeljek, 16.: Zaprti.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE.

Začetek ob 20.

Sobota, 14.: Kralj na Betajnovi. Premijera. Nedelja, 15. ob 15.: Cirkuska princeza. — Ob 20.: Mayerling. Znižane cene. Ponedeljek, 16.: Zaprti. Torek, 17.: Konec poti. B. Gostovanje članov ljubljanskega gledališča gg. Debeve in Kralja.

SENTJAKOBSKI GLEDALIŠKI ODER.

Sobota, 14.: Preiskava. Premijera. Nedelja, 15.: Preiskava. Repriza.

Kot prva dijaška predstava se danes ob 15. uprizori v drami »Kralj na Betajnovi« po globoko znanih cenah. Predstava je namenjena v prvi vrsti našemu dijaštvu, posebej pa jo lahko tudi ostalo občinstvo, ki se želi poslužiti nizkih stopnic. Zvečer ob 20. se bo vršila četrti uprizoritev priljubljene Golarjeve komedije »Dve nevesti«, ki je doslej najpopolnejša že tri hiše in vzbudila obilo smeha in dobre volje med občinstvom. Cene so znizane.

Uprava Narodnega gledališča v Ljubljani vladno prosi svoje p. n. abonente, da vplačajo tretji obrok abonmanta do 14. t. m.

Nedelja v operi. Ob 15. bodo peli po daljšem premoru Puccinijevo »Madame Butterfly«. Naslovno ulogo poje ga. Zlata Gjurginec - Gavella, ki je nedavno ravno v tej operi imela izreden uspeh v Brnu in Zagrebu. Tudi pri nas je v tej partiji dosegla največje uspehe. Poleg nje nastopijo: gosp. Banovec po triletnem odmoru spet v ulogi Pinkertona, dalje g. Janko (Sharpless), ga. Kogejeva (Suzuki) gg. Magolič, Mohorič, Sekula itd. Cene znizane. Zvečer se poje Abrahamova sijajna opereta »Viktorija in njen huzar«. Kot »Riquette« nastopi zopet gđ. Anta Kovačičeva, ki je pri svojem debutu v tej ulogi imela prav lep uspeh. Ostale partije kakor navadno. Cene znizane.

Opozarjamo na nocojšnjo predstavo »Aidez, pri kateri se predstavi našemu občinstvu tenorist gosp. Krsta Ivič. Naslovno ulogo poje ga. Zinka Vilfan - Kunčeva, pevka, ki je naša publika v najboljšem spominu. V ostalih glavnih ulogah nastopijo naši dobro uveljavljeni člani ga. Thierry - Kavčnikova ter gg. Primožič, Križaj, Zupan. Cene običajne.

Mariborsko gledališče

Kaj bo v nedeljo v gledališču? Za popoldansko predstavo ob 15. bo ognjevit in vesela Kalmanova opereta »Cirkuska princeza«, zvečer pa se bo uprizorila zanimiva drama o smrti bivšega avstrijskega prestolonaslednika Rudolfa »Mayerling« pri znanih cenah.

Ali ste že naročnik slovenske revije »Življenje in svet«?

Iz življenja na deželi

GORENJA VAS V POLJANSKI DO-
LINI. V nedeljo bomo imeli v našem Sokolskem domu lepo prosvetno prireditev. Ob pol 4. popoldne se bo igrala drama »Dva bregova«. Po igri prosta zabava kakor navadno. Bratje in sestre kakor tudi Sokolu naklonjeno občinstvo, udeležite se polnoštevilo. — Nedeljske volitve se pri nas še vedno živo obravnavajo. Mi smo z izidom v naši občini Trati prav zadovoljni. Niso pa, seveda, nasprotniki, ki jih je visoko število oddanih glasov, in to spričo silne nasprotne agitacije, kar poparilo. Bili so trdno prepričani, da ne bo dosti čez sto glasov ali pa še sto ne, a bilo jih je 257. Čast neustrašenim fantom in mojem volilcem in njihovim voditeljem!

SEVNICA. Gospa Erženova, vdova pred kratkim umrlega Antona Eržena, šolskega upravitelja v pokouju, je prejela od društva Učiteljska samopomoč v Ljubljani izplačano posmrtnino v znesku 12.700 Din. Kljub zapori pri denarnih zavodih je Samopomoč v kratkem času izplačala omenjeno vsoto. — G. dr. Klemenčič, odvetnik v Sevnici je daroval Sokolu 700 Din. Najlepša hvala! — V starosti 85 let je preminil v nedeljo zvečer v Sevnici ga. Dereanijeva. Na zadnji poti, v torek popoldne, jo je spremlilo mnogo občinstva in gasilci z godbo na čelu. Njen soproj je bil ustanovni član sevnškega gasilnega društva.

ZAGORJE. Sokolski oder vprizori drevo ob pol 20. uri komedijo »Trije vaški svetniki« v režiji br. Kalana. Komedija je v Ljubljani in na deželi žela velik uspeh. — Komunikacijski most TPD v Toplicah so začeli te dni tlakovati z velikimi granitnimi kockami; zaradi boljšega kontakta jih bodo oblihi z asfaltno. Most bo predvidoma izročen prometu sredi decembra. Cestni odbor pa naprošamo, da sproti odstrani blato, ki se sedaj nabira v območju vsega mosta, da tvori neprehodno močvirje.

KRSKO OB SAVI. Pariški »Figaro« je nedavno pisal: »Poleg svoje narodne preteklosti poznajo dandanes Jugoslaveni najbolje francosko zgodovino. Poleg svojih narodnih pisateljev čitajo zlasti francoske pisce in poleg svoje rodne domovine najgloblje ljubijo Francijo. Upati smemo, da bo francosko ljudstvo pomagalo Jugoslovenom, da postanejo tudi oni velik narod zdaj, ko so združeni v svoji narodni državi.« Temu lepemu namenu služi tudi igra »Trosila bom rože« po slavem francoskem filmu v petih slikah (Pierre L. Ermitte), ki ga priredi v nedeljo 15. t. m. ob 15. Prosvetno društvo v Krškem v svoji dvorani. Lepo vabljeni vsi, tudi sosede iz Rajhenburga, Vidma in Leskova, da se navzamemo duha velikega francoskega naroda!

GORNJI GRAD V nedeljo 15. t. m. bo v čitalniški dvorani premiera mladinske veselice »Kralj Brkolina«, katero je napisal prosvetar Sokola v Gornjem gradu. Pričetek ob 16. Po igri bo ob 19. v Trobejevi gostilni družabni »Martinov večer«.

GORNJA RADGONA. Ker bo letos Leopoldovo na nedeljo, bo velik živalski in kramarski sejem naslednjega dne v ponedeljek 16. t. m.

LJUTOMER. Dne 11. t. m. je umrl po kraji bolezni g. Janko Erjavec, posestnik in bivši notarski uradnik. Dosegel je starost 68 let. Bil je mnogo let poročen z vdovo znanega ljutomerskega narodnega delavca Gomilška. V svoji oporoki se je tudi spomnil našega Sokola. Blag mu spomin! — Članici našega Sokola ge. Matildi Slavičevi se je pri telovadbi pripetila huda nesreča. Pri raznožki čez konja se je z eno nogo zataknila ter padla tako nesrečno, da si je zlomila obe kosti leve podlehiti. Odpravili so jo v ormoško bolnico. — Sokol priredi v nedeljo 15. t. m. pri-
ljubljeno Martinovo tombolo z lepimi do-
ki, dramski odsek pa pripravlja Ne-

strojevo burko »Utopljenca«, s katero otvori letošnjo dramsko sezono. — Pretekli teden smo pokopali g. Zidariča Franca, ki je umrl 49 let star, in preužitkarja g. Sagaja Alojzija s. Krapja, očeta župnika v Breznem in že pokojnega sokolskega delavca Franca Sagaja.

DRAVOGRAD. Obrtno društvo za erez Dravograd vabi na svoje zborovanje, ki bo v nedeljo 15. t. m. ob 15. uri v dvorani g. Pernata v Dravogradu-Meži. Na zborovanju pod vodstvom društvenega predsednika Kaca se bodo obravnavala najvažnejša stanovanja in gospodarska vprašanja, tako umazana konkurenca, šušmarstvo, določbe novega obrtnega zakona itd. Opozarjamo v prvi vrsti oblačilno stroko, ki najbolj trpi na brezposelnosti, dalje kovsice, sedlarje, kolarje in vse one, ki jim grozi propast zaradi moderne tehnike. Obrtnik naj se zaveda, da je skrajno potrebno poiskati sredstva in na-

Prijatelje naše lepe knjige opozarjamo na

Šentpeter

originalni slovenski roman Juša Kozaka. Izredno razgibano dejanje je postavljeno v središče staroslavne ljubljanske fane.

stopiti najodločneje, da najdemo izhod iz obupnega položaja. Tovariši iz erez Dravograd in Slovenjgradec na delo, nihče naj ne zamudi tega tako nujno potrebnega obrtniškega zborovanja!

SOKOL

Velika sokolska slavnost v Sarajevu. Letošnji 1. december t. l. bo važen datum v zgodovini Sokolstva v Sarajevu. Vršilo se bo slavnostno razvije prapora. Slavnost se bo vršila v Narodnem gledališču. Zastavi bo kumoval podžupan dr. Dušan Jettarović. Zvečer bo v gledališču slavnostna akademija.

Manica Komanova: Krst Jugovicev. Narodna igra v treh dejanjih s posebnim ozorom na Sokolstvo. V Ljubljani 1931. Tisk in založba Učiteljske tiskarne. Str. 72. Cena 8 Din. Krepak nacionalni duh veje iz živahno razgibanega dejanja, ki ga je priznana pisateljica spretno in učinkovito nazivala v petih prizorih vse od početka do konca. Govorica je zajeta iz domače besedne zakladnice, navmes je dovolj pristnega dovptja. Igralec ima ves čas priliko, da lahko učinkovito uveljavlja svoje zmožnosti v besedi in igri, gledalca pa poleg razvedrila in zabave prevzema navdušujoč poudarek nacionalne tendence, ki igro nosi do efektnega zaključka. Manica Komanovi je to najnovejšo delo povsem uspešno, uprizorjeno pa bo učinkovalo še bolj. Mislim, da bodo igro uprizorili vsi naši (posebno sokolski) gledališki odri. Obetajo se jim odlični moralni uspehi.

Drobiž o vsesokolskem zletu v Pragi. Polagoma se pričenjajo kazati ogromni obrisi vsesokolskega zleta. Pozimi 1932 se bodo vršile zletne smučarske tekme za prvenstvo COS in Zveze slovanskega Sokolstva, ki se jih bodo udeležili člani vseh sokolskih združenj. S pripravi je bilo poverjeno društvu Poprad v Podtatranski župi. Tekme se bodo vršile v mogočnem tatranskem pogorju v Strbskem Plesu od 3. do 6. marca prihodnjega leta. Prvi dan bo tekma na 50 km, drugi dan članice na 8 km, tretji dan člani na 18 km in četrti dan skoki. Pričenjajo se tudi že dela na telovadišču. Razpisan je bil konkurz za tesarske trvdke, dela se niso oddana. V propagandne namene so bili v večje države že razposlani prvi reklamni letaki, na merava pa se izdati do 300.000 zložitljivih propagandnih zvezkov v petih svetovnih jezikih, ki bodo na razpolago povsod ter med drugim tudi v vozovih družbe Waggon Lite in svetovne potov. pisarne Cook.

